

DOC 50 **2366/001**

DOC 50 **2367/001**

DOC 50 **2366/001**

DOC 50 **2367/001**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 maart 2003

WETSONTWERP
tot wijziging van de nieuwe gemeentewet

WETSONTWERP
**tot wijziging van de wet van 8 april 1965
betreffende de jeugdbescherming**

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Memorie van toelichting	4
3. Voorontwerp I	12
4. Voorontwerp II	16
5. Advies van de Raad van State	18
6. Wetsontwerp I	31
7. Wetsontwerp II	36
8. Bijlage	39

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 mars 2003

PROJET DE LOI
modifiant la nouvelle loi communale

PROJET DE LOI
**modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la
protection de jeunesse**

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Exposé des motifs	4
3. Avant-projet I	12
4. Avant-projet II	16
5. Avis du Conseil d'Etat	18
6. Projet de loi I	31
7. Projet de loi II	36
8. Annexe	39

WETSONTWERP DOC 50 2366/001 : AANGELEGENHEID ALS BEDOELD IN ARTIKEL 78 VAN DE GRONDWET.

DE SPOEDBEHANDELING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 80 VAN DE GRONDWET.

WETSONTWERP DOC 50 2367/001 : AANGELEGENHEID ALS BEDOELD IN ARTIKEL 77 VAN DE GRONDWET.

DE SPOEDBEHANDELING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 40 VAN HET REGLEMENT.

PROJET DE LOI DOC 50 2366/001 : ATIERE VISÉE À L'ARTICLE 78 DE LA CONSTITUTION.

LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 80 DE LA CONSTITUTION.

PROJET DE LOI DOC 50 2367/001 : ATIERE VISÉE À L'ARTICLE 77 DE LA CONSTITUTION.

LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À L'ARTICLE 40 DU RÈGLEMENT.

De Regering heeft dit wetsontwerp op 17 maart 2003 ingediend.

De «goedkeuring tot drukken» werd op 18 maart 2003 door de Kamer ontvangen.

Le Gouvernement a déposé ce projet de loi le 17 mars 2003 .

Le «bon à tirer» a été reçu à la Chambre le 18 mars 2003.

AGALEV-ECOLO	:	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	:	<i>Front National</i>
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
PS	:	<i>Parti socialiste</i>
cdH	:	<i>Centre démocrate Humaniste</i>
SPA	:	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	:	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	:	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	:	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkringen bij de nummering van de publicaties :</i>		
DOC 50 0000/000 :	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	<i>DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA :	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	<i>QRVA : Questions et Réponses écrites</i>
CRIV :	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	<i>CRIV : Compte Rendu Intégral, avec à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV :	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	<i>CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)</i>
CRABV :	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	<i>CRABV : Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN :	<i>Plenum (witte kaft)</i>	<i>PLEN : Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM :	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	<i>COM : Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>		<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>		<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>		<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>		<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>		<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>		<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>

SAMENVATTING

Dit wetsontwerp beoogt het depenaliseren van een bepaald aantal overtredingen die voorkomen in Titel X van Boek II van het Strafwetboek, alsook in de besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot het aanbrengen van opschriften op de openbare weg.

Voortaan kunnen ze het voorwerp uitmaken van administratieve sancties. Voor overtredingen van gelijksoortige aard die in het Strafwetboek behouden blijven, preciseert dit wetsontwerp hoe de principes van strafrechtelijke en administratieve sancties kunnen coëxisteren.

Het wetsontwerp voorziet eveneens de wijze waarop deze overtredingen worden vastgesteld, de wijze waarop de administratieve sancties worden opgelegd en de rechtsmiddelen die kunnen aangewend worden door degenen die er het voorwerp van uitmaken.

Bovendien zijn er bijzondere regels voorzien voor minderjarigen van meer dan zestien jaar oud.

RÉSUMÉ

Le présent projet de loi vise à dé penaliser un certain nombre d'infractions qui figurent dans le Titre X du livre II du Code pénal, ainsi que dans l'arrêté-loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique.

Elle pourront faire désormais l'objet de sanctions administratives. Pour les infractions d'une nature analogue qui sont maintenues dans le Code pénal, le présent projet précise comment peuvent coexister les principes d'une sanction pénale et d'une sanction administrative.

Le projet de loi prévoit également la manière dont sont constatées ces infractions, la manière dont les sanctions administratives sont infligées et les recours qui sont ouverts à ceux qui en font l'objet.

Des règles particulières sont prévues en outre pour les mineurs de plus de seize ans.

MEMORIE VAN TOELICHTING**1. Algemeen**

Het democratisch stelsel veronderstelt tegelijk dat men regels uitvaardigt, dat die regels worden nageleefd en dat elke schending wordt bestraft. De evolutie van de samenleving en het steeds groeiend aantal aangelegenheden die het gerechtelijk apparaat moet behandelen, hebben er echter toe geleid dat bepaalde regels, waarvan er sommige in het Strafwetboek voorkwamen, ongestraft blijven. Na verloop van tijd kan een dergelijke toestand tot gevolg hebben dat conflicten binnen de samenleving op de spits worden gedreven, vooral in de grote steden, dat zij die worden geacht deze inbreuken te vervolgen alle motivatie verliezen en dat het gezag van de Staat aldus wordt ondermijnd.

Dat is de reden waarom de regering een wetsontwerp heeft opgesteld dat tot doel heeft niet alleen deze ongehoorzaamheden maar ook bepaalde gedragingen die nu nog uitsluitend onder de strafwet vallen effectief te beteugelen en ook administratief te bestraffen. Dit ontwerp streeft ernaar, zonder ook maar in het minst afbreuk te doen aan de rechten van de verdediging, te vermijden dat een klimaat van straffeloosheid wordt bestendigd, aangezien dit voor iedereen uiterst schadelijk zou zijn.

Te dien einde wordt voorgesteld de gemeentelijke overheden - die aan de basis liggen van de democratie - met de verwezenlijking van deze doelstelling te belasten.

De bevoegdheid van de federale overheid om deze materie te regelen, kan niet worden betwist. Immers, de bevoegdheid van de gewesten inzake ondergeschikte bevoegdheden is krachtens artikel 6, VIII van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen met name onderworpen aan de uitzondering die betrekking heeft op «*de organisatie van het beleid inzake de politie, met inbegrip van artikel 135, § 2, van de nieuwe gemeentewet*». Deze laatste bepaling beantwoordt precies aan de doelstelling van dit ontwerp, dat ernaar streeft ‘de bewoners de voordelen te laten genieten van een goede politie, in het bijzonder de netheid, hygiëne, veiligheid en rust op straat, op openbare plaatsen en in openbare gebouwen’. Men kan immers niet betwisten dat de hier bedoelde ongehoorzaamheden tot gevolg hebben dat de netheid, hygiëne, veiligheid en rust op straat, op openbare plaatsen en in openbare gebouwen ernstig in het gedrang worden ge-

EXPOSÉ DES MOTIFS**1. Généralités**

Le système démocratique suppose à la fois que l'on édicte des règles, que celles-ci soient respectées et que leur violation soit sanctionnée. Or l'évolution de la société et la masse toujours plus importante de questions que doit traiter l'appareil judiciaire ont eu pour effet de laisser sans sanction un certain nombre de règles, dont certaines figuraient dans le code pénal. À ce titre, on constate que nombre d'incivilités érigées en infractions ne sont plus effectivement sanctionnées. Or, à terme, une telle situation peut avoir pour effet à la fois d'exacerber les conflits au sein de la population, et plus particulièrement encore dans les grandes villes, de provoquer la démoralisation de ceux qui sont censés poursuivre ces infractions et affaiblir ainsi l'autorité de l'État.

Telle est la raison pour laquelle le gouvernement a établi un projet de loi dont l'objectif est à la fois de réprimer effectivement ces incivilités, ainsi qu'un certain nombre de comportements qui sont encore exclusivement du ressort de la loi pénale et de les sanctionner également d'une façon administrative. Le présent projet vise, tout en garantissant pleinement l'exercice des droits de la défense, à éviter que ne se perpétue un climat d'impunité qui serait profondément préjudiciable à tous.

À cette fin, il est proposé d'investir les autorités communales – qui participent de la cellule de base de la démocratie – de la réalisation de cet objectif.

La compétence de l'autorité fédérale de régler cette matière n'est pas contestable. En effet, la compétence des régions en matière de pouvoirs subordonnés est, en vertu de l'article 6, VIII de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, soumise notamment à l'exception relative à « *l'organisation de la politique relative à la police, en ce compris l'article 135, § 2 de la nouvelle loi communale* ». Or cette dernière disposition correspond précisément à l'objectif poursuivi dans le présent projet, à savoir « faire jouir les habitants des avantages d'une bonne police, notamment de la propreté, de la salubrité, de la sûreté et de la tranquillité dans les rues, lieux et édifices publics ». Il n'est pas contestable, en effet, que les incivilités ici évoquées ont pour effet de compromettre fondamentalement la propreté, la salubrité, la sûreté et la tranquillité dans les rues, lieux et édifices publics. Ces principes ont d'ailleurs été très clairement confirmés par la

bracht. Deze beginselen werden overigens duidelijk bevestigd door de afdeling Wetgeving van de Raad van State in het advies over dit wetsontwerp.

Het komt er dus op aan de hoofdlijnen van dit wetsontwerp duidelijk aan te geven. Het doel van het ontwerp bestaat erin bepaalde inbreuken, die het wezen vormen van de ongehoorzaamheden, uit het strafrecht te halen, zodat ze het voorwerp kunnen zijn van administratieve sancties. Voor de analoge inbreuken die wel in het Strafwetboek behouden blijven is er reden om te preciseren hoe de beginselen van een strafrechtelijke en een administratieve sanctie naast elkaar kunnen bestaan. In verband hiermee werd erop toegezien, zoals de afdeling Wetgeving van de Raad van State opperde, dat een stelsel werd uitgedokterd dat de volledige naleving van het principe *non bis in idem* waarborgt, zoals dat principe wordt bekraftigd in artikel 14, § 7 van het Internationaal Pact inzake burgerlijke en politieke rechten.

Voorts is er reden om een precieze beschrijving te geven van de middelen die mogen worden aangewend om deze inbreuken vast te stellen en van de wijze waarop sancties mogen worden getroffen, waarbij de rechten van de verdediging en met name een recht van verhaal volledig moeten worden gevrijwaard.

Tot slot is er reden om duidelijk aan te geven welke regels betrekking hebben op de minderjarigen die zich schuldig maken aan de hierboven bedoelde ongehoorzaamheden en onder bepaalde voorwaarden met een administratieve sanctie kunnen worden bestraft.

2. Algemene structuur van het stelsel

De meeste ongehoorzaamheden die het voorwerp zijn van dit wetsontwerp treffen we aan in Titel X van Boek II van het Strafwetboek, alsook in de besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot het aanbrengen van opschriften op de openbare weg.

Het is duidelijk dat deze inbreuken vandaag alleen in uitzonderlijke gevallen worden vervolgd. Binnen een rechtsstaat echter is niets ongezonder dan gedragingen alleen in hun beginsel te bestraffen en daaruit niet de minste concrete gevolgen te trekken. Zoiets schendt inderdaad het beginsel van de juridische veiligheid. De wetgever staat dus voor de keuze: ofwel behoudt hij deze inbreuken in het Strafwetboek en kent hij aan de gerechtelijke overheden de middelen toe om ze te vervolgen, ofwel werkt hij een stelsel uit dat het effectief mogelijk maakt deze gedragingen te bestraffen zonder

section de Législation du Conseil d'État dans l'avis relatif au présent projet.

Il s'indique, dès lors, de présenter les grands axes du présent projet de loi. Celui-ci vise à dé penaliser un certain nombre d'infractions qui constituent l'essence même de ces incivilités afin qu'elles fassent l'objet de sanctions administratives. Pour les infractions d'une nature analogue qui sont maintenues dans le Code pénal, il y a lieu de préciser comment peuvent coexister les principes d'une sanction pénale et d'une sanction administrative. À ce propos, il a été veillé, ainsi que l'a suggéré la section de Législation du Conseil d'État, à concevoir un système qui garantisse le plein et entier respect du principe *non bis in idem*, tel qu'il est consacré par l'article 14, § 7 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques.

Il convient, en outre, de préciser les moyens qui peuvent être mis en œuvre pour constater ces infractions et la manière de prendre les sanctions, tout en garantissant les droits de défense et notamment un droit de recours.

Enfin, il y a lieu de préciser les règles qui s'appliquent aux mineurs, responsables d'incivilités, qui peuvent, dans certaines circonstances, être l'objet de sanctions administratives.

2. Sur l'économie générale du système

L'essentiel des incivilités visées par le présent projet trouve son siège dans le Titre X du livre II du Code pénal, ainsi que dans l'arrêté-loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique.

Il est manifeste que, aujourd'hui, ces infractions ne font qu'exceptionnellement l'objet de poursuites. Or rien n'est moins sain, dans un État de droit, que de sanctionner des comportements dans leur principe et de n'en tirer aucune conséquence concrète. Ceci blesse en effet le principe de la sécurité juridique. Le législateur est, dès lors, confronté à une alternative : soit il maintient ces infractions dans le Code pénal et il dote les autorités judiciaires des moyens de les poursuivre, soit il met en œuvre un système qui permet effectivement de sanctionner ces comportements en les fai-

dat ze nog langer tot het strafgebied behoren. Dit wetsontwerp sluit aan bij deze tweede invalshoek, aangezien het tot doel heeft inbreuken die vandaag in het Strafwetboek voorkomen over te brengen naar de gemeentelijke reglementen en ze niet langer op strafgebied te bestraffen, maar wel met administratieve sancties. Bovendien is duidelijk dat sommige bepalingen van Titel X, die nog stammen uit de tijd waarin ons Strafwetboek in de 19^e eeuw tot stand is gekomen, de tand des tijds niet hebben weerstaan. Het is de taak van de gemeenteraad te bepalen welke inbreuken nog moeten worden bestraft.

Voorts bestaan er bepaalde inbreuken - in het bijzonder de inbreuken bedoeld in de artikelen 526, 537 en 545 van het Strafwetboek - die tegelijk met een strafrechtelijke en een administratieve sanctie kunnen worden bestraft. In dit geval moet de logica van de subsidiariteit worden toegepast. Er kan geen sprake zijn van een administratieve sanctie indien het openbaar ministerie de bedoeling heeft een strafvordering in te stellen – of vaststelt dat de inbreuk niet materieel bewezen is. Beslist het openbaar ministerie integendeel niet te vervolgen of heeft het geen enkel initiatief genomen binnen één maand vanaf de kennisgeving van de vaststelling, dan kan een administratieve sanctie worden getroffen. Met betrekking tot de overige inbreuken echter - de inbreuken bedoeld in de artikelen 327 tot 330, 398, 448, 461 en 463 van het Strafwetboek - moet de procureur des Konings uitdrukkelijk hebben laten weten dat hij heeft beslist geen vervolgingen in te stellen, zonder daarom de werkelijkheid van de inbreuk te betwisten.

3. Vaststellen van de inbreuken

In principe worden inbreuken vastgesteld door politieambtenaren of hulpagenten. Het bleek echter nuttig deze bevoegdheid ook toe te kennen aan andere daartoe aangestelde gemeentelijke ambtenaren, alsook aan de ambtenaren van de openbare vervoersmaatschappijen. Voor de gewestelijke vervoersmaatschappijen zullen daartoe natuurlijk overeenkomsten in die zin moeten worden gesloten tussen de federale overheid en de bevoegde gewestelijke overheden.

Bovendien voorziet het wetsontwerp ervin dat de gemeentelijke ambtenaren en de ambtenaren van de openbare vervoersmaatschappijen ook vaststellingen zullen kunnen doen betreffende de inbreuken die zij vaststellen. Vervolgens wordt een onderscheid gemaakt tussen de gemeentelijke ambtenaren en de ambtenaren van de openbare vervoersmaatschappijen enerzijds

sant néanmoins échapper au champ pénal. C'est dans cette dernière perspective que s'inscrit le présent projet dès lors qu'il vise à permettre le transfert des infractions figurant actuellement dans le Code pénal dans des règlements communaux, et à les sanctionner non plus sur le plan pénal, mais par des sanctions administratives. En outre, il est certain qu'un certain nombre de dispositions du Titre X, datant encore du temps de la réalisation de notre Code pénal au cours du 19e siècle, ont subi l'usure du temps. Il appartient au conseil communal de déterminer quelles infractions doivent encore faire l'objet de sanctions.

Par ailleurs, il subsiste des infractions – et en particulier celles visées par les articles 526, 537 et 545 du Code pénal – pour lesquelles il peut exister concurremment des sanctions pénales et administratives. Dans ce cas, la logique de la subsidiarité trouvera à s'appliquer. Si le ministère public entend mettre en œuvre l'action publique – ou constate que l'infraction n'est pas matériellement établie – il ne pourra être question de prendre des sanctions administratives. Par contre, si le ministère public décide de ne pas poursuivre ou n'a pris aucune initiative à l'issue d'un délai d'un mois à partir de la communication du procès-verbal, une sanction administrative pourra être prise. Par contre, pour ce qui concerne les autres infractions, à savoir celles qui sont visées par les articles 327 à 330, 398, 448, 461 et 463 du Code pénal, le procureur du Roi doit avoir expressément fait savoir que, sans contester la matérialité de l'infraction, il a décidé de n'engager aucune poursuite.

3. Sur la constatation des infractions

Les infractions sont, en principe, constatées par des fonctionnaires de police ou des auxiliaires de police. Cependant, il a paru utile d'étendre ce pouvoir à d'autres fonctionnaires communaux désignés à cette fin ainsi qu'à des agents des sociétés de transport en commun. En ce qui concerne les sociétés régionales de transport en commun, il conviendra évidemment, pour ce faire, que des accords soient passés en ce sens et par ailleurs, entre l'autorité fédérale et les autorités régionales compétentes.

Il est prévu, en outre, que les fonctionnaires communaux et les agents des sociétés de transport en commun pourront également faire des constats relatifs aux infractions qu'ils auront constatées. Ensuite, la distinction est faite entre les agents communaux et ceux des sociétés de transport en commun d'une part et les agents des entreprises de gardiennage d'autre part.

en de agenten van bewakingsondernemingen anderzijds. De eersten zijn bevoegd om vaststellingen te verrichten die de basis kunnen vormen van een gemeentelijke sanctie, de anderen niet. Hooguit mogen zij, net als elke andere particuliere burger, aangifte doen van inbreuken die duidelijk worden omschreven in het gemeentelijk reglement. Deze aangifte kan er vervolgens toe leiden dat een vaststelling wordt opgesteld (door een politieagent, een hulpagent of een beëdigd agent), dat dan weer ten grondslag kan liggen aan een administratieve sanctie. Dit onderscheid heeft ook te maken met het feit dat agenten een eed afleggen, in tegenstelling tot de agenten van bewakings- en beveiligingsondernemingen. Wettelijke vaststellingen (basis van een sanctie) kunnen uitsluitend worden opgesteld door personen die een eed hebben afgelegd.

Met betrekking tot de agenten van bewakingsondernemingen die met bepaalde opdrachten kunnen worden belast, komt het er dus op aan hun rol ten zeerste te beperken. Die rol moet passen binnen de strikte beperkingen van de wetgeving die op deze ondernemingen van toepassing is.

4. Bemiddeling en eerbied voor de rechten van de verdediging

Door een administratieve sanctie op te leggen voorkomt men dat de inbraak wordt genoteerd op het strafblad van de overtreder. Dit mag er echter niet toe leiden dat de publieke overheid niet moet voorzien in bepaalde garanties, zowel vóór als na het ogenblik waarop de administratieve sanctie wordt genomen.

Vóór er een administratieve sanctie wordt opgelegd, kan de gemeente voorzien in een bemiddelingsprocedure. Met betrekking tot minderjarigen is de gemeente daartoe overigens verplicht. Dit vormt geen enkel probleem indien de gemeente een bemiddelingsdienst heeft. Is dat niet het geval, dan volstaat het dat de gemeenteraad in zijn reglement in een systeem van bemiddeling voorziet. Dit systeem kan heel soepel zijn en bijvoorbeeld alleen bestaan in het verhoor van de betrokken partijen door een gemeentelijk ambtenaar.

Nadat de administratieve sanctie is getroffen, kan de overtreder in beroep gaan voor de politierechter of, indien hij minderjarig is, voor de jeugdrechtbank. Het past dus de kosteloosheid van de rechtspleging voor de politierechter en voor de jeugdrechtbank op te leggen. Immers, in het tegenovergestelde geval zou degene tegen wie een administratieve sanctie wordt getroffen in een ongunstiger situatie belanden dan indien

Les premiers peuvent établir les constats sur lesquels une sanction communale pourra être fondée, les seconds pas. Ils pourront tout au plus faire une déclaration, comme tout autre citoyen privé, portant sur certaines infractions bien définies par le règlement communal. Cette déclaration peut alors donner lieu à l'établissement d'un procès-verbal (par un agent de police, un auxiliaire de police ou un agent assermenté) qui à son tour peut jeter la base d'une sanction administrative. Cette distinction a également à faire au fait que les agents prêtent serment, ce qui n'est pas le cas pour les agents des sociétés de gardiennage et des entreprises de sécurité. Les constats légitimes (la base d'une sanction) ne peuvent être établis exclusivement que par des personnes assermentées.

Pour ce qui concerne les agents des sociétés de gardiennage qui peuvent donc être investis de certaines missions, leur rôle doit être extrêmement réduit. Il s'inscrira dans les strictes limites de la législation applicable par ailleurs à ces sociétés.

4. Sur la médiation et le respect des droits de la défense

Le recours à des sanctions administratives évite que l'infraction soit inscrite dans le casier judiciaire du contrevenant. Ceci ne doit cependant pas dispenser l'autorité publique de prévoir un certain nombre de garanties. Celles-ci doivent intervenir avant et après la prise de la sanction administrative.

Avant la sanction administrative, la commune peut prévoir la mise en œuvre d'une procédure de médiation. Elle y est d'ailleurs tenue pour ce qui concerne les mineurs. Lorsqu'une commune dispose d'un service de médiation, cela ne soulève guère de problème. Quand tel n'est pas le cas, il suffira que, dans son règlement, le conseil communal prévoie un système de médiation, lequel peut être d'une grande souplesse et, par exemple, consister simplement en une audition des parties en cause par un fonctionnaire communal.

Après la sanction administrative, un recours est ouvert devant le juge de police ou devant le tribunal de la jeunesse pour les mineurs. Il convient donc d'imposer la gratuité de la procédure devant le juge de police et devant le tribunal de la jeunesse. En effet, à défaut, celui qui se verrait imposer une sanction administrative se trouverait dans une situation plus défavorable que s'il n'avait fait l'objet d'une procédure pénale, dans

hij het voorwerp was geweest van een strafrechtelijke procedure. In dit laatste geval had hij immers kosteloze toegang gehad tot een rechtbank.

5. De situatie van minderjarigen

Binnen het kader van dit wetsontwerp kunnen minderjarigen met administratieve sancties worden bestraft. De administratieve geldboete mag in hun geval echter niet meer dan 125 euro bedragen.

Er worden bijzondere waarborgen uitgewerkt om hun de kans te bieden in beroep te gaan voor de jeugdrechtbank. Bovendien wordt de kosteloosheid van deze procedure en de bijstand van een advocaat verzekerd.

Evenzo werd overeenkomstig de oordeelkundige suggestie van de afdeling Wetgeving van de Raad van State voorzien in het feit dat de jeugdrechtbank de administratieve sanctie kan vervangen door een maatregel van bewaring, behoeding of bescherming zoals bedoeld in artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming. De afdeling Wetgeving meent dat het niettemin eigenaardig is dat een minderjarige het voorwerp zou zijn van een maatregel van bewaring, behoeding of bescherming als gevolg van een persoonlijk initiatief dat hij neemt en waarbij hij in beroep gaat tegen de jegens hem genomen administratieve sanctie, terwijl de jeugdrechtbank op dit gebied in principe kan optreden onafhankelijk van het initiatief van de minderjarige zelf. Deze anomalie lijkt niet onevenredig van aard te zijn, aangezien ze geen ander doel heeft dan aan de minderjarige een bijkomende garantie te bieden in vergelijking met de situatie waarin hij zou zijn beland indien hij meerderjarig was geweest.

6. Commentaar op de artikelen

a) *Het voorontwerp van wet tot regeling van een aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet*

Artikel 1

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

Artikelen 2 en 3

Deze bepalingen vestigen het principe volgens het welk de Raad straffen **kan** bepalen teneinde de inbreuken op zijn reglementen en verordeningen te straffen, tenzij een wet, een decreet of een ordonnantie reeds

le cadre de laquelle il aurait pu avoir accès à un prétoire sans bourse délier.

5. Sur la situation des mineurs

Dans le cadre du présent projet, les mineurs peuvent faire l'objet de sanctions administratives, mais pour ce qui les concerne l'amende administrative ne peut excéder 125 euro.

Des garanties particulières sont mises en œuvre afin de leur ouvrir un recours devant le tribunal de la jeunesse, d'en garantir la gratuité et de leur offrir l'assistance d'un avocat.

De même, à la suite de la suggestion judicieuse de la section de Législation du Conseil d'État, il a été prévu que le tribunal de la jeunesse pouvait substituer à la sanction administrative, une mesure de garde, de préservation ou de protection telle qu'elle est prévue par l'article 37 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse. La section de Législation estime qu'il est néanmoins curieux qu'un mineur se voit appliquer une mesure de garde, de préservation et de protection à la suite de l'initiative personnelle qu'il aura prise de former un recours contre la sanction administrative prise à son égard alors qu'en principe le tribunal de la jeunesse peut agir en ce domaine indépendamment d'une initiative prise par le mineur lui-même. Cette anomalie ne paraît pas revêtir un caractère disproportionné dès lors qu'elle n'a d'autre objet que d'offrir une garantie supplémentaire au mineur par rapport à la situation qui aurait été la sienne s'il avait été majeur.

6. Commentaires des articles

a) *Sur l'avant-projet de loi réglant une matière visée à l'article 78 de la Constitution*

Article 1er

Cette disposition n'appelle pas de commentaire.

Articles 2 et 3

Ces dispositions posent le principe selon lequel le Conseil **peut** établir des peines afin de sanctionner les infractions à ses règlements et ordonnances, à moins qu'une loi, un décret ou une ordonnance n'en ait déjà

dergelijke straffen heeft bepaald. Deze straffen mogen de politiestraffen niet overschrijden.

Er werd op toegezien de formulering over te nemen die werd voorgesteld door de afdeling Wetgeving van de Raad van State, teneinde de toepassing van het beginsel *non bis in idem* te waarborgen.

Artikel 3 somt de sancties op die in de gemeentelijke reglementen kunnen worden opgenomen. Het somt de inbreuken op die tegelijk met een administratieve en een strafrechtelijke sanctie kunnen worden bestraft. Het stelt vast wie de administratieve sanctie oplegt en voorziet in specifieke regels voor minderjarigen die de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt.

Artikel 4

Deze bepaling stelt vast wie de inbreuken kan vaststellen. Er wordt verwezen naar de algemene commentaren betreffende het onderscheid dat wordt gemaakt tussen *enerzijds* de politieagenten (of de hulpagenten van politie), de gemeentelijke ambtenaren of de ambtenaren van de vervoersmaatschappijen die schendingen mogen **vaststellen**, die uitsluitend het voorwerp kunnen zijn van administratieve sancties (met andere woorden, de schending wordt niet strafrechtelijk bestraft) en *anderzijds* de bewakingsagenten bedoeld in de wet van 10 april 1990, die alleen aangiften mogen doen van hetzelfde soort inbreuken maar daarover geen vaststelling mogen opstellen dat de basis zou vormen van een sanctie. In alle opzichten is het belangrijk te herhalen dat de bovengenoemde bewakingsagenten niet beschikken over meer bevoegdheden dan eender welke getuige die, bijvoorbeeld overeenkomstig artikel 30 van het Wetboek van Strafvordering, bij de politie aangifte zou kunnen doen van hetgeen hij heeft vastgesteld. Bovendien mag het bij de bewakingsagenten alleen gaan om aangiften inzake roerende goederen (en niet inzake personen), bedoeld in artikel 1, § 1, 6° van de wet van 10 april 1990.

Artikel 5

Deze bepaling organiseert de samenloop van de administratieve en de strafrechtelijke procedure. Voorts stelt dit artikel voor elke categorie van inbreuken de voorwaarden vast waaronder de bevoegde ambtenaar de administratieve sanctie kan opleggen.

fixées. Ces peines ne pourront excéder les peines de police.

Il a été veillé à reprendre la formulation proposée par la section de législation du Conseil d'État afin de garantir l'application du principe *non bis in idem*.

L'article 3 énumère les sanctions qui peuvent figurer dans les règlements communaux. Il énumère les infractions pour lesquelles il peut exister concurremment une sanction administrative et une sanction pénale. Il détermine qui inflige la sanction administrative et prévoit des règles spécifiques pour les mineurs ayant atteint l'âge de seize ans.

Article 4

Cette disposition détermine qui peut constater les infractions. On se réfère aux commentaires généraux, en ce qui concerne la distinction faite entre *d'une part* les agents de police (ou les agents auxiliaires de police), les agents communaux ou les agents des sociétés de transport qui peuvent constater des violations dans des **constats**, qui peuvent uniquement faire l'objet de sanctions administratives (en d'autres mots, la violation n'est pas pour autant sanctionnée pénalement) et *d'autre part* les agents de gardiennage, visés dans la loi du 10 avril 1990, qui ne peuvent qu'établir des déclarations des infractions du même genre, sans qu'ils puissent en rédiger un procès-verbal qui constituerait la base d'une sanction. À tous égards, il est important de répéter que les agents de gardiennage susmentionnés ne disposent pas de plus de compétences que n'importe quel témoin qui, par exemple conformément à l'article 30 du Code d'Instruction criminelle, pourrait déclarer à la police ce qu'il a constaté. De plus, chez les agents de gardiennage, il ne peut s'agir que de dépositions concernant des biens (et pas des personnes), visés en article 1, § 1, 6° de la loi du 10 avril 1990.

Article 5

Cette disposition organise la concurrence entre la procédure administrative et la procédure pénale. Elle fixe également, par catégorie d'infractions, les conditions dans lesquelles la sanction administrative peut être infligée par le fonctionnaire compétent.

Artikel 6

Deze bepaling voorziet in de wijze waarop een advocaat ter beschikking wordt gesteld van een minderjarige die het voorwerp is van een procedure die kan leiden tot de uitspraak van een administratieve sanctie.

Artikel 7

Deze bepaling voorziet in de mogelijkheid voor de gemeenten om procedures van bemiddeling te organiseren. Indien het om minderjarigen gaat, is een dergelijke procedure verplicht. We merken op dat de bemiddeling in dit geval uitsluitend tot doel heeft te voorkomen dat de administratieve sanctie wordt opgelegd omdat de overtreder zich bereid heeft verklaard het slachtoffer schadeloos te stellen of de door hem aangerichte schade te vergoeden. Deze procedure mag niet worden verward met de bemiddeling zoals die het gevolg is van artikel 216ter van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel 8

Deze bepaling voorziet erin dat Titel X van Boek II van het Strafwetboek en de besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot het aanbrengen van opschriften op de openbare weg onmiddellijk uit de gerechtelijke sfeer worden gehaald. Dit heeft tot gevolg dat de inbreuken die daarin voorkomen niet langer zullen worden bestraft zolang ze niet worden opgenomen in gemeentelijke reglementen.

Artikel 9

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

Article 6

Cette disposition prévoit la manière dont un avocat est mis à disposition d'un mineur qui fait l'objet d'une procédure pouvant aboutir au prononcé d'une sanction administrative.

Article 7

Cette disposition prévoit la possibilité pour les communes d'organiser des procédures de médiation, lesquelles revêtent un caractère obligatoire pour ce qui concerne les mineurs. Il faut relever que la médiation ici en cause vise simplement à éviter que la sanction administrative ne soit infligée parce que le contrevenant à accepté à indemniser la victime ou à réparer, par tout moyen approprié, le dommage qu'il a provoqué. Cette procédure ne doit pas être confondue avec la médiation telle qu'elle résulte de l'article 216ter du Code d'instruction criminelle.

Article 8

Cette disposition prévoit la dé penalisation immédiate du Titre X du Livre II du Code pénal et de l'arrêté-loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique. Il en résulte que les infractions qui y figurent ne seront plus sanctionnées tant qu'elles ne seront pas reprises dans des règlements communaux.

Article 9

Cette disposition n'appelle pas d'observations.

b) Het voorontwerp van wet tot regeling van een aangelegenheid bedoeld in artikel 77 van de Grondwet

Artikel 1

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

b) Sur l'avant-projet de loi réglant une matière visée à l'article 77 de la Constitution

Article 1er

Cet article n'appelle pas d'observations.

Artikel 2

Dit artikel organiseert kosteloos verhaal voor de jeugdrechtbank voor de minderjarigen tegen wie een administratieve sanctie wordt getroffen. De vereiste inzake het tegensprekelijk en openbaar debat maakt het mogelijk de toepassing op deze procedure te bekraftigen van de waarborgen inzake effectief verhaal zoals ze voortvloeien uit de artikelen 6 en 13 van het Europees verdrag inzake de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Artikel 3

Dit artikel stelt het beginsel vast volgens hetwelk minderjarigen die de volle leeftijd van zestien jaar hebben bereikt het voorwerp mogen zijn van een administratieve sanctie.

Artikel 4

Dit artikel organiseert de procedure van verhaal tegen administratieve sancties die worden genomen krachtens artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet.

Article 2

Cet article organise un recours gratuit devant le tribunal de la jeunesse pour les mineurs qui font l'objet d'une sanction administrative. L'exigence du caractère contradictoire et public du débat permet de consacrer l'application à la présente procédure des garanties de recours effectif telles qu'elles résultent des article 6 et 13 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et de libertés fondamentales.

Article 3

Cet article fixe le principe selon lequel les mineurs ayant atteint l'âge de seize ans accomplis peuvent faire l'objet de sanction administrative.

Article 4

Cet article organise la procédure de recours contre les sanctions administratives prises en application de l'article 119bis de la nouvelle loi communale.

VOORONTWERP VAN WET I**onderworpen aan het advies van de Raad van State****Voorontwerp van wet tot wijziging van de nieuwe gemeentewet****Hoofdstuk 1****Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Hoofdstuk 2**Wijzigingen aan de nieuwe gemeentewet****Art. 2**

Artikel 119bis, § 1, van de nieuwe gemeentewet, ingevoegd bij de wet van 13 mei 1999, wordt vervangen als volgt :

«Onverminderd de toepassing van § 2, stelt de raad straffen op de overtredingen van zijn reglementen en verordeningen, tenzij een wet, decreet of ordonnantie daarin heeft voorzien. Die straffen mogen de politiestraffen niet te boven gaan.»

Art. 3

Artikel 119bis, § 2, van de nieuwe gemeentewet, ingevoegd bij de wet van 13 mei 1999, wordt vervangen als volgt :

«§ 2. «De raad stelt, tenzij een wet, decreet of ordonnantie daarin reeds heeft voorzien, de volgende administratieve sancties op de overtredingen van zijn reglementen en verordeningen :

1° de administratieve geldboete met een maximum van 250 euro ;

2° de administratieve schorsing van een door de gemeente afgeleverde toelating of vergunning ;

3° de administratieve intrekking van een door de gemeente afgeleverde toelating of vergunning ;

4° de administratieve sluiting van een inrichting die tijdelijk of definitief kan zijn.

In afwijking van het eerste lid kan de raad de administratieve sanctie bedoeld in het ten eerste voorzien in zijn reglementen en verordeningen voor een inbreuk op de artikelen 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 en 545 van het Strafwetboek.

De administratieve geldboete wordt opgelegd door de ambtenaar behorend tot één van de categorieën vastgesteld door

AVANT-PROJET DE LOI I**soumis à l'avis du Conseil d'État****Avant-projet de loi modifiant la nouvelle loi communale****Chapitre 1er****Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Chapitre 2**Modifications à la nouvelle loi communale****Art. 2**

L'article 119bis, § 1er, de la nouvelle loi communale, inséré par la loi du 13 mai 1999, est remplacé par la disposition suivante :

« Sans préjudice de l'application du § 2, le conseil établit des peines contre les infractions à ses règlements et ordonnances, à moins qu'une loi, un décret, ou une ordonnance n'en ait déjà fixé. Ces peines ne pourront excéder les peines de police. »

Art. 3

L'article 119bis, § 2, de la nouvelle loi communale, inséré par la loi du 13 mai 1999, est remplacé par la disposition suivante :

« § 2. « Le conseil établit les sanctions administratives suivantes contre les infractions à ses règlements et ordonnances, à moins qu'une loi, un décret, ou une ordonnance n'en ait déjà fixées :

1° l'amende administrative s'élevant au maximum à 250 euros ;

2° la suspension administrative d'une autorisation ou permission délivrée par la commune ;

3° le retrait administratif d'une autorisation ou permission délivrée par la commune ;

4° la fermeture administrative d'un établissement à titre temporaire ou définitif.

Par dérogation à l'alinéa 1er, le conseil peut fixer la sanction administrative visée au 1° dans ses règlements et ordonnances pour une infraction aux articles 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 et 545 du Code Pénal.

L'amende administrative est infligée par le fonctionnaire appartenant à une des catégories déterminées par le Roi, par ar-

de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit en die daartoe door de gemeente wordt aangewezen, hierna te noemen «de ambtenaar». Deze ambtenaar mag niet dezelfde zijn als degene die op grond van § 6 de inbreuken vaststelt.

De in het eerste lid bedoelde schorsing, intrekking of sluiting worden opgelegd door het College van burgemeester en schepenen.

Aan de minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten kan de administratieve sanctie bedoeld in het eerste lid, 1° worden opgelegd. In dat geval is het maximum evenwel vastgesteld op 125 euro».

Art. 4

Artikel 119bis, § 6, van dezelfde wet wordt vervangen als volgt :

«§ 6. De inbreuken die beteugeld kunnen worden met administratieve sancties worden door een politieambtenaar of door een hulpagent van politie vastgesteld bij proces-verbaal.

De inbreuken die uitsluitend beteugeld kunnen worden met administratieve sancties kunnen eveneens het voorwerp uitmaken van een vaststelling, door de hiernavolgende personen:

1° gemeentelijke ambtenaren behorend tot één van de categorieën vastgesteld door de Koning bij in Ministerraad overlegd besluit en daartoe aangesteld door de raad ;

2° ambtenaren van de vervoersmaatschappijen behorend tot één van de categorieën bepaald door de minister van Binnenlandse Zaken ;

De bewakingsagenten daartoe aangesteld door de gemeenteraad, kunnen eveneens een aangifte doen van de inbreuken die uitsluitend beteugeld kunnen worden met administratieve sancties, bij de politieambtenaar of hulpagent van politie bedoeld in het eerste lid of één van de ambtenaren bedoeld in het artikel 3 en dit enkel in het kader van de activiteiten bedoeld in het artikel 1, § 1, 6°, van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten. »

Art. 5

Artikel 119bis, §§ 7 en 8, van dezelfde wet worden vervangen als volgt :

« § 7. Indien de feiten zowel een strafrechtelijke als een administratiefrechtelijke inbreuk vormen, wordt het origineel van het proces-verbaal binnen de 15 dagen toegestuurd aan de procureur des Konings. Een afschrift wordt overgezonden aan de ambtenaar.

Indien de inbreuk enkel met een administratieve sanctie betecugeld kan worden, wordt het origineel van het proces-verbaal of van de aangifte aan de ambtenaar toegestuurd.

rêté délibéré en Conseil des ministres et désigné à cette fin par le conseil, ci-après dénommé « le fonctionnaire ». Ce fonctionnaire ne peut être le même que celui qui, en application du § 6, constate les infractions.

La suspension, le retrait et la fermeture visés à l'alinéa 1er sont imposés par le Collège des bourgmestre et échevins.

Les mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits peuvent faire l'objet de la sanction administrative visée à l'alinéa 1er. Toutefois, dans ce cas, le maximum est fixé à 125 euros».

Art. 4

L'article 119bis, § 6, de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

«§ 6. Les infractions qui peuvent faire l'objet de sanctions administratives sont constatées par procès-verbal par un fonctionnaire de police ou par un agent auxiliaire de police.

Les infractions qui peuvent uniquement faire l'objet de sanctions administratives peuvent également faire l'objet d'un constat, par les personnes suivantes :

1° les agents communaux appartenant à une des catégories déterminées par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, et désignés à cette fin par le conseil ;

2° les agents des sociétés de transport en commun appartenant à une des catégories déterminées par le ministre de l'Intérieur ;

Les agents de gardiennage désignés à cet fin par le conseil communal, peuvent également déclarer les infractions qui peuvent uniquement être sanctionnées par des sanctions administratives, auprès de l'agent de police ou de l'agent auxiliaire de police, visés au premier alinéa ou auprès d'un des fonctionnaires visés à l'article 3, et ceci uniquement dans le cadre des activités visées à l'article 1er, § 1er, 6[°] de la loi du 10 avril 1990 sur les entreprises de gardiennage, les entreprises de sécurité et les services internes de gardiennage. »

Art. 5

L'article 119bis, §§ 7 et 8, de la même loi sont remplacés par les dispositions suivantes :

« § 7. Si les faits sont à la fois constitutifs d'une infraction pénale et d'une infraction administrative, l'original du procès-verbal est envoyé au procureur du Roi dans les 15 jours de la constatation de l'infraction. Une copie est transmise au fonctionnaire.

Lorsque l'infraction n'est punissable que par une sanction administrative, l'original du procès-verbal ou de la déclaration est envoyé au fonctionnaire.

Indien de vaststelling wordt opgesteld door een ambtenaar van een vervoersmaatschappij, wordt het door deze toegestuurd aan de ambtenaar bevoegd voor het grondgebied van de gemeente waar de feiten zich hebben voorgedaan.

§ 8. Indien het in § 7, eerste lid, bedoelde geval betrekking heeft op de artikelen 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461 en 463 van het Strafwetboek, kan de ambtenaar enkel een administratieve geldboete opleggen indien de procureur des Konings binnen een termijn van twee maanden heeft laten weten dat dit volgens hem aangewezen is en dat hijzelf geen gevolg aan de feiten zal geven.

Indien het in § 7, eerste lid, bedoelde geval betrekking heeft op de artikelen 526, 537 en 545 van het Strafwetboek beschikt de procureur des Konings over een termijn van één maand, te rekenen van de dag van de ontvangst van het origineel van het proces-verbaal, om de ambtenaar in te lichten dat een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek werd opgestart, vervolging werd ingesteld, dan wel dat hij ordeel had het dossier te moeten seponeren bij gebreke van toereikende bewijzen. Deze mededeling doet de mogelijkheid vervallen voor de ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen. Voor het verstrijken van deze termijn kan de ambtenaar geen administratieve geldboete opleggen. Na het verstrijken ervan kunnen de feiten enkel nog administratiefrechtelijk worden gesancioneerd. De ambtenaar kan evenwel een administratieve geldboete opleggen vooraleer deze termijn is verstreken indien de procureur des Konings heeft laten weten dat, zonder het materieel element van de overtreding in twijfel te trekken, hij geen gevolg aan de feiten zal geven.»

Art. 6

In artikel 119bis van dezelfde wet wordt een § 9bis ingevoegd, luidend als volgt :

«§ 9bis. Wanneer een persoon beneden de achttien jaar partij is in het geding en geen advocaat heeft, wordt er hem ambts-halve een toegewezen.

Wanneer de ambtenaar gevat is met toepassing van dit artikel geeft hij hiervan onverwijld kennis aan de stafhouder van de orde van advocaten. Dit bericht wordt gelijktijdig verzonden met de voorafgaande waarschuwing bedoeld in § 4 van dit artikel.

De stafhouder of het bureau voor consultatie en verdediging gaat over tot de toewijzing, uiterlijk binnen twee werkdagen te rekenen van dit bericht.

Afschrift van het bericht van de kennisgeving aan de stafhouder wordt gevoegd bij dossier van de rechtspleging.

De stafhouder of het bureau voor consultatie en verdediging ziet erop toe, indien er tegenstrijdige belangen zijn, dat de betrokken verdedigd wordt door een andere advocaat dan diegene op wie zijn vader en moeder, voogden of personen die hem onder hun bewaring hebben of die bekleed zijn met een vorderingsrecht, beroep gedaan zouden hebben.»

Dans le cas où la constatation est établie par un agent d'une société de transport en commun, celui-ci l'envoie au fonctionnaire compétent sur le territoire de la commune ou les faits se sont produits.

§ 8. Si le cas visé au § 7, alinéa 1er, se rapporte aux articles 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461 et 463 du Code pénal, le fonctionnaire ne peut infliger une amende administrative qu'au cas où le procureur du Roi a, dans un délai de deux mois, fait savoir qu'il trouve cela opportun et que lui-même ne réservera pas de suite aux faits.

Si le cas visé au § 7, alinéa 1er, se rapporte aux articles 526, 537 et 545 du Code pénal, le procureur du Roi dispose d'un délai d'un mois, à compter du jour de la réception de l'original du procès-verbal, pour informer le fonctionnaire qu'une information ou une instruction a été ouverte ou que des poursuites ont été entamées ou qu'il estime devoir classer le dossier à défaut de charges suffisantes. Cette communication éteint la possibilité pour le fonctionnaire d'imposer une amende administrative. Le fonctionnaire ne peut infliger l'amende administrative avant l'échéance de ce délai. Passé celui-ci, les faits ne pourront être sanctionnés que de manière administrative. Le fonctionnaire peut, cependant, infliger une amende administrative avant l'échéance de ce délai si, avant l'expiration de celui-ci, le procureur du Roi, sans remettre en cause la matérialité de l'infraction, a fait savoir qu'il ne réservera pas de suite aux faits. »

Art. 6

Dans l'article 119bis de la même loi, il est inséré un § 9bis, rédigé comme suit :

« § 9bis. Lorsqu'une personne de moins de dix-huit ans est partie à la cause et qu'elle n'a pas d'avocat, il lui en est désigné un d'office.

Lorsque le fonctionnaire est saisi en application de cet article il en avise immédiatement le bâtonnier de l'ordre des avocats. Cet avis est envoyé en même temps que l'avertissement préalable visé au § 4 du présent article.

Le bâtonnier ou le bureau de consultation et de défense procède à la désignation au plus tard dans les deux jours ouvrables à compter de cet avis.

Copie de l'avis informant le bâtonnier de la saisine est jointe au dossier de la procédure.

Le bâtonnier ou le bureau de consultation et de défense veille, lorsqu'il y a contradiction d'intérêts, à ce que l'intéressé soit assisté par un avocat autre que celui auquel auraient fait appel ses père et mère, tuteurs, ou personnes qui en ont la garde ou qui sont investies d'un droit d'action. »

Art. 7

In dezelfde wet wordt een artikel 119ter ingevoegd, luidende:

«Art. 119ter. — De gemeenteraad kan in een bemiddelingsprocedure voorzien in het kader van de door artikel 119bis toegekende bevoegdheden. Deze is verplicht indien zij betrekking heeft op minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten.»

Hoofdstuk 3

Slotbepalingen

Art. 8

Worden opgeheven :

- 1° Titel X van Boek II van het Strafwetboek;
- 2° de besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot het aanbrengen van opschriften op den openbare weg.

Art. 9

Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Art. 7

Un article 119ter, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

«Art. 119ter. — Le conseil peut prévoir une procédure de médiation dans le cadre des compétences attribuées par l'article 119bis. Celle-ci est obligatoire au cas où elle se rapporte aux mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis aux moments des faits. »

Chapitre 3

Dispositions finales

Art. 8

Sont abrogés :

- 1° le Titre X du Livre II du Code pénal ;
- 2° l'arrêté-loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique.

Art. 9

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

VOORONTWERP VAN WET II**onderworpen aan het advies van de Raad van State****Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bepaald in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 36, 5° van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, opgeheven bij de wet van 29 juni 1983 wordt hersteld in de volgende lezing:

« 5° van het hoger beroep ingesteld bij gratis verzoekschrift tegen een beslissing tot het opleggen of niet-opleggen van een administratieve sanctie aan minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten. »

Art. 3

Artikel 37bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, ingevoegd bij de wet van 19 januari 1990 en opgeheven bij de wet van 24 december 1992 wordt hersteld in de volgende lezing:

« Art. 37bis. — Aan de minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten kan een administratieve sanctie worden opgelegd zoals bepaald door:

- 1° artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet ;
- 2° artikel 24 van de wet 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden. »

Art. 4

Artikel 119bis, § 12, van de nieuwe gemeentewet, ingevoegd bij de wet van 13 mei 1999 wordt vervangen als volgt :

« § 12. De gemeente, in het geval van een beslissing tot het niet-opleggen van een administratieve geldboete, of de overtreder, kan binnen een termijn van een maand vanaf de kennisgeving bij de politierechtbank bij gratis verzoekschrift hoger beroep instellen tegen de beslissing.

Indien de beslissing evenwel betrekking heeft op minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten wordt hoger beroep ingesteld bij de jeugdrechtbank.

De politierechter of de jeugdrechtster beoordeelt de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde geldboete.

Hij kan de beslissing van de ambtenaar hetzij bevestigen, hetzij hervormen.

AVANT-PROJET DE LOI II**soumis à l'avis du Conseil d'État****Avant-projet de loi modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

L'article 36, 5° de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, abrogé par la loi du 29 juin 1983 est rétabli dans la rédaction suivante :

« 5° du recours introduit par requête écrite et gratuite contre la décision d'imposer ou de ne pas imposer une sanction administrative à l'égard de mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits. »

Art. 3

L'article 37bis de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, inséré par la loi du 19 janvier 1990 et abrogé par la loi du 24 décembre 1992 est rétabli dans la rédaction suivante :

« Art. 37bis. — Les mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits peuvent faire l'objet d'une sanction administrative tel que visée par :

- 1° l'article 119bis de la nouvelle loi communale ;
- 2° l'article 24 de la loi du 21 décembre 1998 relative à la sécurité lors des matches de football. »

Art. 4

L'article 119bis, § 12, de la nouvelle loi communale, inséré par la loi du 13 mai 1999, est remplacé par le texte suivant :

«§ 12. La commune, en cas de non-imposition d'une amende administrative, ou le contrevenant peut introduire un recours par requête écrite et gratuite auprès du tribunal de police dans le mois de la notification de la décision.

Cependant, si la décision se rapporte aux mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits le recours est introduit auprès du tribunal de la jeunesse.

Le tribunal de police ou le tribunal de la jeunesse juge de la légalité et de la proportionnalité de l'amende imposée.

Il peut soit confirmer, soit réformer la décision du fonctionnaire.

Geen hoger beroep staat open tegen de beslissing van de politierechtbank of van de jeugdrechtbank.

Onverminderd de voorgaande leden, zijn de bepalingen van het gerechtelijk wetboek toepasselijk op het beroep bij de politierechtbank en de jeugdrechtbank. »

La décision du tribunal de police ou du tribunal de la jeunesse n'est pas susceptible d'appel.

Sans préjudice des alinéas précédents, les dispositions du code judiciaire s'appliquent au recours auprès du tribunal de police et du tribunal de la jeunesse. »

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 34.690/2

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 10 januari 2003 door de Minister van Justitie verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste een maand, van advies te dienen over

1° een voorontwerp van wet «tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en tot wijziging van de nieuwe gemeentewet», (34.690/2);

2° een voorontwerp van wet «tot wijziging van de nieuwe gemeentewet», (34.691/2);

heeft op 12 februari 2003 het volgende advies gegeven :

Strekking van de voorontwerpen

Het voorontwerp van wet tot wijziging van de nieuwe gemeentewet, hierna genoemd voorontwerp 34.691/2, en het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en tot wijziging van de nieuwe gemeentewet, hierna genoemd voorontwerp 34.690/2, strekken ertoe de wetsbepalingen te wijzigen die de bestraffing regelen van overtredingen van politiereglementen en - verordeningen uitgevaardigd door de gemeenteraden. Tegelijkertijd wordt titel X van boek II van het Strafwetboek betreffende overtredingen opgeheven. Het zou voortaan een taak zijn van de gemeenten om reglementen of verordeningen uit te vaardigen om dat soort gedragingen te bestraffen.

Terwijl de huidige wetgeving de gemeente bijna iedere mogelijkheid ontzegt om gedragingen te bestraffen waarvoor reeds administratieve sancties of strafsancties voorgeschreven worden door een wet, een decreet of een ordonnantie, regelen de ontworpen wetten bepaalde gevallen waarin strafbare feiten omschreven in wetsbepalingen administratiefrechtelijk bestraft kunnen worden door de gemeenten.

Ten slotte bieden de wetsontwerpen de gemeenten de mogelijkheid minderjarigen van boven de zestien jaar administratiefrechtelijk te straffen.

Algemene opmerkingen

1. Bevoegdheid van de federale overheid

De federale overheid is bevoegd om de twee voorontwerpen van wet aan te nemen. Artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vierde streepje, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, bepaalt immers, als uitzondering op de gewestelijke bevoegdheid inzake samenstelling, organisatie, bevoegdheid en werking van de provinciale en gemeentelijke instellingen, dat de organisatie van en het be-

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 34.690/2

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de la Justice, le 10 janvier 2003, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas un mois, sur

1° un avant-projet de loi «modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et modifiant la nouvelle loi communale», (34.690/2);

2° un avant-projet de loi «modifiant la nouvelle loi communale», (34.691/2);

a donné le 12 février 2003 l'avis suivant :

Portée des avant-projets

L'avant-projet de loi modifiant la nouvelle loi communale, ci-après dénommé l'avant-projet 34.691/2, et l'avant-projet de loi modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et modifiant la nouvelle loi communale, ci-après dénommé l'avant-projet 34.690/2, tendent à modifier les dispositions légales qui régissent la répression des infractions aux règlements et ordonnances de police pris par les conseils communaux. Parallèlement, le titre X du Livre II du Code pénal, relatif aux contraventions, est abrogé. Il appartiendrait désormais aux communes d'édicter des règlements ou des ordonnances afin de réprimer ce type de comportements.

Alors que la loi actuelle prive pratiquement la commune de toute possibilité de sanctionner des comportements pour lesquels des sanctions administratives ou pénales sont déjà prévues par une loi, un décret ou une ordonnance, les lois en projet prévoient certaines hypothèses où des infractions prévues par des normes législatives pourront faire l'objet d'une répression administrative par les communes.

Enfin les lois en projet ouvrent la possibilité aux communes de sanctionner administrativement les mineurs de plus de seize ans.

Observations générales

1. Quant à la compétence de l'autorité fédérale

L'autorité fédérale est compétente pour adopter les deux avant-projets de loi. En effet, l'article 6, § 1er, VIII, alinéa 1er, 1°, quatrième tiret, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, prévoit, au titre d'exception à la compétence régionale en matière de composition, d'organisation, de compétence et de fonctionnement des institutions provinciales et communales, que l'organisation de et la politique

leid inzake de politie, met inbegrip van artikel 135, § 2, van de nieuwe gemeentewet een federale bevoegdheid blijft.

In de memorie van toelichting bij het ontwerp van bijzondere wet werd die uitzondering als volgt becommentarieerd :

«De organisatie van en het beleid inzake politie en brandweer blijven een federale bevoegdheid. De gewesten hebben ter zake geen enkele bevoegdheid. Bijgevolg blijven, naast het uitdrukkelijk in de wettekst opgenomen artikel 135, § 2, dat aan de gemeenten oplegt ten behoeve van de inwoners te voorzien in een goede politie over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen, onder meer ook volgende regelingen, thans opgenomen in provincie- of gemeentewet, een federale aangelegenheid :

- de bevoegdheid van de provincieraad om politieverordeningen te maken (artikel 85 provinciewet);
- de bevoegdheden van de gouverneur ontleend aan de artikelen 128 en 129 van de provinciewet (de handhaving van rust en orde, de zorg voor de veiligheid van personen en eigendommen, de opvordering van de gewapende macht in geval van woelige samenscholingen ...);
- de onverenigbaarheden die gelden voor het politiepersoneel (zie artikel 71 gemeentewet);
- de bevoegdheid van de gemeenteraad om gemeentelijke politieverordeningen te maken (artikel 119 gemeentewet);
- de bevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen inzake de politie van de vertoningen (artikel 130 gemeentewet);
- de bevoegdheden die de burgemeester ontleent aan de artikelen 133, tweede en derde lid, 133bis en 134 van de gemeentewet (uitvoering politiewetten, maken van politieverordeningen die geen uitstel verdragen ...);
- de bepalingen van titel III van de gemeentewet, voor zover ze betrekking hebben op het personeel van politie en brandweer.

Het feit dat artikel 135, § 2 van de gemeentewet is voorbehouden aan de federale overheid belet niet dat de Gewesten bevoegd zijn om politiemaatregelen te nemen met betrekking tot hun eigen bevoegdheden.»⁽¹⁾.

Dat in dit uittreksel van de memorie van toelichting artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet niet wordt vermeld, kan niet worden aangevoerd om te stellen dat de gewesten bevoegd zijn om deze bepaling te wijzigen. Deze opsomming dient zich immers aan als een enuntiatieve opsomming. Bovendien is een amendement nr. 135, ingediend bij de Senaat

⁽¹⁾ Gedr. St. Senaat, nr. 2 - 709/1 - 2000-2001, blz. 17.

relative à la police, en ce compris l'article 135, § 2, de la nouvelle loi communale, reste une compétence fédérale.

L'exposé des motifs du projet de loi spéciale commentait l'exception comme suit :

«L'organisation de et la politique relative à la police et aux services d'incendie restent une compétence fédérale. Les régions ne reçoivent aucune compétence sur ce sujet. Par conséquent, et à côté de l'article 135, § 2, de la loi communale, qui a été repris explicitement dans le texte de la loi et qui attribue aux communes la mission de faire jouir les habitants des avantages d'une bonne police, notamment de la propriété, de la salubrité, de la sûreté, et de la tranquillité dans les rues, lieux et édifices publics, entre autres les réglementations suivantes, actuellement incorporées dans la loi communale ou provinciale restent également une matière fédérale :

- la compétence du conseil provincial de faire des ordonnances de police (article 85 de la loi provinciale);
- la compétence du gouverneur en vertu des articles 128 et 129 de la loi provinciale (le maintien de la tranquillité et du bon ordre, la sûreté des personnes et des propriétés, la réquisition de la force armée en cas de rassemblement tumultueux...);
- les incompatibilités qui valent pour le personnel de la police (article 71 de la loi communale);
- la compétence du conseil communal de faire des ordonnances de police (article 119 de la loi communale);
- la compétence du collège des bourgmestre et échevins en matière de police des spectacles (article 130 de la loi communale);
- les compétences du bourgmestre en vertu des articles 133, deuxième et troisième alinéas, 133bis et 134 de la loi communale (exécution des lois de police, faire des ordonnances de police qui ne supportent pas de retard);
- les dispositions du titre II [lire : titre III] de la loi communale, dans la mesure où elles se rapportent au personnel de la police et des services d'incendie.

Le fait que l'article 135, § 2 de la loi communale est réservé à l'autorité fédérale n'empêche pas que les Régions soient compétentes pour prendre des mesures de police concernant leurs compétences.»⁽¹⁾.

La circonstance que l'article 119bis de la nouvelle loi communale n'est pas visé par cet extrait de l'exposé des motifs ne peut être invoquée pour arguer d'une compétence régionale pour modifier cette disposition. En effet, cette énumération est présentée comme exemplative. En outre, un amendement n° 135 déposé au Sénat (Doc. parl. 2-709/5), visant à

⁽¹⁾ Doc. parl. Sénat, session 2000-2001, n° 2 - 709/1-, p. 17.

(Gedr. St. 2-709/5), dat ertoe strekte in de wettekst een uitdrukkelijke verwijzing in te voegen naar verscheidene bepalingen betreffende de politie, waaronder artikel 119bis, ingetrokken door de indiener ervan nadat de regering verklaard had dat dat amendement niets nieuws bijbracht⁽²⁾.

2. Cumulatie van sancties

Artikel 14, lid 7, van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten bepaalt het volgende : «Niemand mag voor een tweede keer worden berecht of gestraft voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds overeenkomstig de wet en het procesrecht van elk land bij einduitspraak is veroordeeld of waarvan hij is vrijgesproken» (beginsel *non bis in idem*).

Uit deze bepaling en uit het algemene rechtsbeginsel dat daarin vervat is⁽³⁾ volgt dat iemand die een bepaald strafbaar feit heeft gepleegd, daarvoor in de regel niet zowel met een strafsanctie als met een administratieve sanctie kan worden gestraft, toch zeker niet wanneer, zoals in het onderhavige geval, de als administratieve sanctie aangemerkte sanctie een strafrechtelijk karakter vertoont in de zin van artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden⁽⁴⁾.

Wil men het beginsel *non bis in idem* eerbiedigen, dan moet ofwel de gemeenteraad verboden worden tegelijkertijd straf-sancties als administratieve sancties voor te schrijven voor feiten die hij strafbaar stelt, alsook enige sanctie vast te stellen, een strafsanctie of administratieve sanctie, voor strafbare feiten waarop straf is gesteld bij een hogere regeling, ofwel worden voorzien in een regeling waarbij uitgesloten wordt dat de dader van een strafbaar feit meermaals vervolgd wordt wanneer op het strafbare feit dat hij begaan heeft meer dan één strafsanctie of administratieve sanctie staat⁽⁵⁾.

Het voorontwerp van wet 34.691/2 voorziet wel in zulk een regeling wanneer de feiten tegelijkertijd aanleiding kunnen geven tot een gemeentelijke administratieve sanctie en een strafsanctie bedoeld in de artikelen 327 tot 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 en 545 van het Strafwetboek.

(2) Zie M. Quintin, *La police administrative générale et les sanctions administratives*, nog te verschijnen in een speciaal nummer van A.P.T. dat over de laatste staatservorming gaat.

(3) Cass., 20 februari 1991, Arr. Cass. 1990 (91), blz. 671, nr. 335. Zie E. Willemart, *Les amendes fiscales et les droits du contribuable*, J.T., 1991, blz. 757 tot 767.

(4) Wat betreft de strafrechtelijke aard van de administratieve sancties bepaald in artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet, wordt verwezen naar advies 28.776/4, uitgebracht op 3 februari 1999, over een voorontwerp dat de wet van 13 mei 1999 tot invoering

(6) Van de gemeenteraadsvoorzitter van het Europees Instituut voor de Rechten van de Mensheid, inledend gevalideert de voorstudie, gaan bij het onderzoek

(5) Van de voorstudie van de voorstudie die werd opgesteld uit het oogpunt van artikel 4 van het aansluitende protocol, zijn het Europees Ver

Richtlijn hierin niet aangesloten, aangezien in dat voorstudie voorstudie van de voorstudie die werd opgesteld uit het oogpunt van artikel 4 van het aansluitende protocol, zijn het Europees Ver

richtlijn hierin niet aangesloten, aangezien in dat voorstudie voorstudie van de voorstudie die werd opgesteld uit het oogpunt van artikel 4 van het aansluitende protocol, zijn het Europees Ver

insérer dans le texte de la loi une référence explicite à plusieurs dispositions relatives à la police, parmi lesquelles l'article 119bis, fût retiré par son auteur après que le Gouvernement ait déclaré que cet amendement n'apportait rien de nouveau⁽²⁾.

2. Quant au cumul des sanctions

L'article 14, § 7, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques dispose que «nul ne peut être poursuivi ou puni en raison d'une infraction pour laquelle il a déjà été acquitté ou condamné par un jugement définitif conformément à la loi et à la procédure pénale de chaque pays» (principe *non bis in idem*).

Il résulte de cette disposition et du principe général de droit qu'elle consacre⁽³⁾ que l'auteur d'une infraction déterminée ne peut, en règle, être puni pour celle-ci cumulativement par une sanction pénale et par une sanction administrative, à tout le moins, lorsque, comme en l'espèce, la sanction qualifiée d'administrative présente un caractère pénal au sens de l'article 6 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales⁽⁴⁾.

Pour respecter le principe *non bis in idem*, il y a lieu soit d'interdire au conseil communal de prévoir à la fois des sanctions pénales et administratives pour les faits qu'il érigé en infraction, ainsi que de prévoir la moindre sanction, qu'elle soit pénale ou administrative, pour des infractions qui sont sanctionnées par une norme supérieure, soit de prévoir un mécanisme excluant que l'auteur d'une infraction fasse l'objet de plus d'une poursuite, lorsque l'infraction qu'il a commise est possible de plusieurs sanctions pénales ou administratives⁽⁵⁾.

L'avant-projet de loi 34.691/2 prévoit bien un tel mécanisme lorsque les faits sont à la fois constitutifs d'une sanction administrative communale et d'une sanction pénale visée aux articles 327 à 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 et 545 du Code pénal.

(2) Voir M. Quintin, *La police administrative générale et les sanctions administratives*, à paraître dans un numéro spécial d'A.P.T. consacré à la dernière réforme de l'Etat.

(3) Cass., 20 février 1991, Pas., 1991, I, p. 597. Voyez E. Willemart, *Les amendes fiscales et les droits du contribuable*, J.T., 1999, pp. 757 à 767.

(4) Sur le caractère pénal des sanctions administratives prévues par l'article 119bis de la nouvelle loi communale, il est renvoyé à l'avis 28.776/4, donné le 3 février 1999, sur un avant-projet devenu la loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes (Doc. parl., Chambre, n° 2031/1, session 1998-1999).

(5) La question de savoir si l'absorption de la sanction administrative par la sanction pénale permet également de respecter le principe non bis in idem n'est pas abordée ici, dès lors que cette éventualité n'est pas prévue par les présents avant-projets. Sur ce point, voyez l'avis 33.182/2, donné le 29 avril 2002, sur un avant-projet devenu la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers (Doc. parl., Chambre, n° 50 - 1842/1, session 2001-2002).

Bovendien verbiedt het huidige artikel 119bis, § 3, van de nieuwe gemeentewet, dat bij het voorontwerp niet wordt gewijzigd, de gemeenteraad voor eenzelfde strafbaar feit tegelijkertijd in een strafsanctie en een administratieve sanctie te voorzien.

Het voorontwerp is daarentegen niet zeer duidelijk omtrent de vraag of een gemeenteraad administratieve sancties zou kunnen vaststellen voor strafbare feiten waarvoor een hogere regeling in een andere administratieve sanctie of strafsanctie voorziet dan die vastgesteld in de genoemde bepalingen van het Strafwetboek, en of hij strafsancties zou kunnen vaststellen voor strafbare feiten die krachtens een hogere regeling aanleiding kunnen geven tot administratieve sancties.

Die onduidelijkheid wordt veroorzaakt doordat het ontworpen artikel 119bis, § 1, een gemeentelijke strafsanctie alleen lijkt uit te sluiten in het geval dat een wet, een decreet of een ordonnantie reeds zulk een strafsanctie heeft vastgesteld, en doordat paragraaf 2, eerste lid, van hetzelfde artikel een gemeentelijke administratieve sanctie alleen lijkt uit te sluiten wanneer een wet, decreet of ordonnantie reeds voorziet in de administratiefrechtelijke bestraffing van het betrokken strafbare feit. Indien dat de bedoeling is van de steller zou de ontworpen wet enerzijds toestaan dat een gemeentelijke strafsanctie wordt opgelegd bovenop een administratieve sanctie die vastgesteld is in een hogere regeling, en anderzijds, dat een gemeentelijke administratieve sanctie wordt opgelegd bovenop een straf voorgeschreven door andere wetsbepalingen dan de bovengenoemde wetsbepalingen van het Strafwetboek.

Volgens de gemachtigde van de minister is dat niet de bedoeling van de steller van het voorontwerp. Volgens hem is het wel de bedoeling dat de gemeenteraad alleen in een strafsanctie kan voorzien wanneer het strafbare feit niet al bij een hogere regeling administratiefrechtelijk of strafrechtelijk wordt bestraft.

Het voorontwerp moet worden herzien om die bedoeling duidelijker weer te geven. Wat dat betreft zullen in de bijzondere opmerkingen tekstvoorstellen worden gedaan.

Indien de tekstwijzigingen aldus worden aangebracht, zou de ontworpen wet geen moeilijkheden opleveren ten aanzien van het beginsel *non bis in idem*. Wel zal het nog mogelijk zijn dat eenzelfde feit uit meer dan één strafbaar feit bestaat. Indien de bestanddelen van het strafbare feit verschillen, kan aangenomen worden dat het beginsel *non bis in idem* in ieder geval niet geschonden wordt⁽⁶⁾. In het tegenovergestelde geval, van twee en één : ofwel gaat het om een overtreding van

Par ailleurs l'article 119bis, § 3, actuel, de la nouvelle loi communale, que l'avant-projet ne modifie pas, interdit au conseil communal de prévoir pour une même infraction à la fois une sanction pénale et une sanction administrative.

Par contre, l'avant-projet n'est pas très clair sur le point de savoir si un conseil communal pourrait prévoir des sanctions administratives pour des infractions pour lesquelles une norme supérieure prévoit une sanction administrative ou pénale autre que celles prévues par les dispositions précitées du Code pénal, ainsi que prévoir des sanctions pénales pour les infractions possibles de sanctions administratives en vertu d'une norme supérieure.

L'ambiguïté vient de ce que l'article 119bis, § 1er, en projet, ne paraît exclure une sanction communale pénale que dans l'hypothèse où une loi, un décret ou une ordonnance a déjà fixé une telle sanction pénale et que le paragraphe 2, alinéa 1er, du même article ne paraît exclure une sanction administrative communale que si la loi, le décret ou l'ordonnance a déjà prévu de sanctionner administrativement l'infraction en cause. Si telle devait être l'intention de l'auteur, alors la loi en projet autoriserait le cumul entre d'une part, une sanction pénale communale et une sanction administrative établie par une norme supérieure et, d'autre part, le cumul entre une sanction administrative communale et une peine prévue par des dispositions législatives autres que celles du Code pénal visées ci-dessus.

Selon le délégué du ministre, telle n'est pas l'intention de l'auteur de l'avant-projet. Selon lui, l'intention est bien que le conseil communal ne puisse prévoir une sanction pénale que dans la seule hypothèse où l'infraction n'est pas déjà sanctionnée administrativement ou pénalement par une norme supérieure.

L'avant-projet doit être revu pour mieux traduire cette intention. Des propositions de texte seront formulées à cet égard dans les observations particulières.

Si les modifications de texte étaient ainsi apportées, la loi en projet ne devrait pas susciter de difficultés au regard du principe *non bis in idem*. Il sera certes encore possible qu'un même fait soit constitutif de plusieurs infractions. Si les éléments constitutifs des infractions sont différents, on peut admettre que le principe *non bis in idem* n'est en tout état de cause pas violé⁽⁶⁾. Dans le cas contraire, de deux choses l'une : ou bien il s'agit d'une infraction aux articles précités du

⁽⁶⁾ C'est en tout cas dans ce sens que semble s'orienter la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme lorsqu'elle examine les cas de pluralité de poursuites au regard de l'article 4 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention européenne des droits de l'homme et des libertés fondamentales, qui exprime la même règle que l'article 14 précité du pacte international de droits civils et politiques. Voir sur ce point, l'avis 33.182/2, précité.

de genoemde artikelen van het Strafwetboek en in dat geval zou het mechanisme om de zaak uit handen te geven, voorgeschreven in het ontworpen artikel 119bis, § 8, meervoudige vervolging moeten beletten; ofwel gaat het om een strafbaar feit dat in andere wetsbepalingen is vastgelegd, in welk geval de toepassing van het gemeentereglement moet wijken, daar dat reglement in strijd zal zijn met de wetsbepalingen waarin het voorliggende voorontwerp voorziet.

Dat doet niets af aan het feit dat het voorontwerp een verschil in behandeling wil instellen tussen de daders van feiten die uit twee onderscheiden strafbare feiten bestaan, waarvan het ene strafrechtelijk wordt bestraft, en het andere met een gemeentelijke administratieve sanctie. Voor strafrechtelijke delicten die overeenstemmen met één van de feiten bepaald in de genoemde artikelen van het Strafwetboek, wil het voorontwerp iedere cumulatie van sancties beletten. Indien het daarentegen gaat om een ander strafrechtelijk delict, zal cumulatie mogelijk zijn en zal deze geen schending zijn van het beginsel *non bis in idem*, aangezien de feiten hoe dan ook twee onderscheiden strafbare feiten zouden vormen, dat wil zeggen strafbare feiten waarvan de bestanddelen verschillend zijn.

Het staat dan ook aan de steller van het voorontwerp in de memorie van toelichting duidelijk aan te geven waarom dat verschil in behandeling gewettigd is. Een andere oplossing zou erin bestaan dat verschil in behandeling op te heffen door het mechanisme om de zaak uit handen te geven te beperken tot het ene geval waarin hetzelfde strafbare feit zowel strafrechtelijk als administratiefrechtelijk wordt bestraft. Er kan daartoe mee worden volstaan in het ontworpen artikel 119bis, § 8, zowel in het eerste als in het tweede lid, de woorden «Indien het in § 7, eerste lid, bedoelde geval betrekking heeft op de» te vervangen door de woorden «Indien het strafbare feit aanleiding kan geven tot een administratieve sanctie als bedoeld in paragraaf 2 en een straf bepaald in de». Op die wijze blijft cumulatie mogelijk wanneer hetzelfde strafrechtelijk feit uit meer dan één strafbaar feit bestaat.

3. Rechtsmiddelen

Het ontworpen artikel 119bis, § 2, voorziet in vier soorten administratieve sancties : geldboete, administratieve schorsing, intrekking van een door de gemeente afgegeven toelating of vergunning, alsook administratieve sluiting van een inrichting die tijdelijk of definitief kan zijn.

Zoals de gemachtigde ambtenaar heeft beaamd, zijn de aldus ingestelde maatregelen werkelijk als sancties bedoeld: ze verschillen van de maatregelen vermeld in de artikelen 134ter en 134quater van de nieuwe gemeentewet, die ordemaatregelen⁽⁷⁾ zijn, namelijk maatregelen die tot doel hebben de orde te handhaven en niet tot doel hebben een handelijke strafbaar te stellen en de betrokkenen te bestraffen.

⁽⁷⁾ Op sommige punten lijkt de maatregel van artikel 134ter ook op een sanctie. De maatregel kan immers eerst worden genomen als de voorwaarden voor de exploitatie van een inrichting of de betrokken vergunning niet in acht zijn genomen. Zie in die zin C. Molitor, *La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes et les pouvoirs de police des autorités communales*, Droit communal, 2001/3, blz. 150 tot 173.

Code pénal, et dans ce cas le mécanisme de dessaisissement prévu par l'article 119bis, § 8, en projet, devrait empêcher la pluralité de poursuites; ou bien il s'agit d'une infraction prévue par d'autres dispositions législatives, alors l'application du règlement communal devra être écartée dès lors que celui-ci sera contraire aux dispositions légales prévues par le présent avant-projet.

Il reste que l'avant-projet tend à établir une différence de traitement entre les auteurs de faits qui se décomposent en deux infractions distinctes, l'une étant sanctionnée pénalément et l'autre par une sanction administrative communale. Si l'infraction pénale est une de celles prévues par les articles précités du Code pénal, l'avant-projet tend à empêcher tout cumul des sanctions. Par contre, s'il s'agit d'une autre infraction pénale, le cumul sera possible et ne constituera pas une violation du principe *non bis in idem* puisque, par hypothèse, les faits seraient constitutifs de deux infractions distinctes, c'est-à-dire, des infractions dont les éléments constitutifs seraient différents.

Il appartient dès lors à l'auteur de l'avant-projet d'expliquer, dans l'exposé des motifs, ce qui justifie cette différence de traitement. Une autre solution consisterait à supprimer cette différence de traitement en limitant le mécanisme de dessaisissement à la seule hypothèse où la même infraction est sanctionnée pénallement et administrativement. Pour ce faire, il suffirait de remplacer à l'article 119bis, § 8, en projet, tant à l'alinéa 1er qu'à l'alinéa 2, les mots «Si le cas visé au paragraphe 7, alinéa 1er, se rapporte aux» par les mots «Si l'infraction est passible d'une sanction administrative visée au paragraphe 2 et d'une peine prévue par les». De cette manière, lorsque le même fait pénal se décomposera en plusieurs infractions, le cumul restera possible.

3. Quant aux voies de recours

L'article 119bis, § 2, en projet, prévoit quatre types de sanction administrative : l'amende, la suspension administrative et le retrait d'une autorisation ou d'une permission délivrée par la commune, ainsi que la fermeture administrative d'un établissement à titre temporaire ou définitif.

Ainsi qu'en a convenu le fonctionnaire délégué, les mesures qui sont ainsi prévues le sont bien à titre de sanctions : elles diffèrent de celles qui sont prévues par les articles 134ter et 134quater de la nouvelle loi communale, qui sont des mesures d'ordre⁽⁷⁾, c'est-à-dire des mesures qui ont pour finalité le maintien de l'ordre et non celle de réprimer un comportement et d'en punir son auteur.

⁽⁷⁾ Sur certains aspects, la mesure prévue par l'article 134ter semble s'apparenter également à une sanction. Une des conditions de son application est, en effet, le non-respect des conditions d'exploitation d'un établissement ou de l'autorisation en cause. En ce sens, voir C. Molitor, *La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes et les pouvoirs de police des autorités communales*, Droit communal, 2001/3., pp. 150 à 173.

Bijgevolg rijst de vraag of het wel gerechtvaardigd is dat het beroep voorgeschreven bij artikel 119bis, § 12, alleen geldt voor administratieve geldboeten. Tegen de overige administratieve sancties kan de betrokkenen weliswaar beroep instellen bij de Raad van State, maar op te merken valt dat de bevoegdheden van de rechtbanken en die van de Raad van State verschillend zijn. Zo bepaalt het ontworpen artikel 119bis, § 12 : «De politierechter of de jeugdrechtster beoordeelt de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde geldboete» en : «Hij kan de beslissing van de ambtenaar hetzij bevestigen, hetzij hervormen». De Raad van State is hoe dan ook niet bevoegd om een administratieve beslissing te herzien, terwijl de politierechtbank, als zij bevoegd zou worden geacht voor alle administratieve beslissingen, daartoe wel bevoegd zou zijn. De ontworpen wet behandelt verschillend degenen die gestraft worden met een geldboete en degenen die een andere administratieve sanctie oplopen, wat betreft de draagwijdte van het rechterlijk beroep dat zij kunnen instellen. Die verschillende behandeling zou als discriminerend kunnen worden beschouwd⁽⁸⁾.

Bovendien zou het kunnen gebeuren dat iemand voor eenzelfde strafbaar feit gestraft wordt met zowel een administratieve geldboete als, bijvoorbeeld, tijdelijke sluiting van zijn inrichting, wanneer beide in een gemeentereglement of -verordening zijn opgenomen. Het ontworpen artikel 119bis, § 2, sluit die mogelijkheid immers niet uit. De overheden die deze sancties kunnen opleggen, zijn evenwel verschillend : voor de geldboete gaat het om de gemachtigde ambtenaar en voor de overige administratieve sancties gaat het om het college van burgemeester en schepenen. Dat neemt niet weg dat het ondenkbaar is dat twee verschillende rechtsinstanties over hetzelfde strafbare feit uitspraak moeten doen.

4. Toepassing van administratieve sancties op minderjarigen die de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt

In de voorontwerpen staat dat minderjarigen die de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt, een administratieve geldboete kunnen krijgen die evenwel ten hoogste 125 euro mag bedragen. In de voorontwerpen staat dat de minderjarige in dat geval kan rekenen op de bijstand van een advocaat die zo nodig ambtshalve wordt toegewezen en dat het beroep tegen de beslissing om hem een geldboete op te leggen, onder de bevoegdheid valt van de jeugdrechtbank. De jeugdrechtbank zal in dezen dezelfde bevoegdheid tot herziening van de administratieve beslissing hebben als de politierechtbank.

Daaruit blijkt dat een minderjarige van meer dan zestien jaar die een strafbaar feit begaat waarop een gemeentelijke administratieve geldboete staat, tot het betalen van die geldboete zal kunnen worden veroordeeld in plaats van een «maatregel van bewaring, behoeding en opvoeding» opgelegd te krijgen, zoals bepaald in artikel 37, § 1, van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

⁽⁸⁾ Het Arbitragehof heeft immers reeds geoordeeld dat de rechter die naar aanleiding van een beroep uitspraak doet over een administratieve sanctie dezelfde beoordelingsbevoegdheid moet hebben als de administratie wanneer op eenzelfde overtreding zowel administratieve sancties als strafsancties staan (arrest nr. 128/99 van 7 december 1999, B.15.).

Dès lors, il y a lieu de s'interroger s'il est bien justifié que le recours prévu par l'article 119bis, § 12, ne vise que les seules amendes administratives. Certes, contre les autres sanctions administratives, l'intéressé peut introduire un recours auprès du Conseil d'État. Mais force est de constater que les pouvoirs des tribunaux et ceux du Conseil d'État sont différents. L'article 119bis, § 12, en projet prévoit ainsi que «le tribunal de police ou le tribunal de la jeunesse juge de la légalité et de la proportionnalité de l'amende imposée» et qu'il peut soit confirmer, soit réformer la décision du fonctionnaire». Le Conseil d'État n'a en tout état de cause pas le pouvoir de réformer une décision administrative, alors que le tribunal de police, s'il était reconnu compétent pour l'ensemble des décisions administratives, aurait, lui, ce pouvoir. La loi en projet établit une différence de traitement entre les personnes punies d'une amende et celles punies par une autre sanction administrative quant à l'étendue du recours juridictionnel auquel elles ont accès, et cette différence de traitement pourrait être jugée discriminatoire⁽⁸⁾.

En outre, il pourrait arriver qu'une personne soit sanctionnée pour une même infraction à la fois d'une amende administrative et, par exemple, d'une fermeture temporaire de son établissement, toutes deux prévues par un règlement ou une ordonnance communale. L'article 119bis, § 2, en projet, n'exclut en effet pas cette hypothèse. Certes, les autorités pouvant imposer ces sanctions sont différentes : le fonctionnaire délégué pour l'amende et le collège des bourgmestre et échevins pour les autres sanctions administratives. Il n'empêche qu'il ne se conçoit pas que deux juridictions distinctes aient à juger de la même infraction.

4. Quant à l'application de sanctions administratives aux mineurs ayant atteint l'âge de seize ans.

Les avant-projets prévoient que les mineurs ayant atteint l'âge de seize ans pourront faire l'objet d'une amende administrative, limitée toutefois à 125 euros. Ils prévoient que, dans cette hypothèse, le mineur pourra bénéficier de l'assistance d'un avocat, au besoin désigné d'office, et que le recours contre la décision de lui imposer une amende sera de la compétence du tribunal de la jeunesse. Celui-ci aura en la matière les mêmes pouvoirs de réformation de la décision administrative que le tribunal de police.

Il en résulte que le mineur de plus de seize ans qui commettra une infraction passible d'une amende administrative communale pourra être condamné à cette amende, plutôt que de se voir imposer «une mesure de garde, de préservation et d'éducation» prévue par l'article 37, § 1er, de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

⁽⁸⁾ La Cour d'arbitrage a, en effet, déjà considéré que lorsqu'une même infraction était passible de sanctions administratives et de sanctions pénales, le juge statuant sur recours d'une sanction administrative devait avoir un pouvoir d'appréciation égal à celui de l'administration (n° 128/199 du 7 décembre 1999, B.15.).

In verband met de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden, een wet die als voorbeeld heeft gediend voor artikel 119bis van de nieuwe gemeente-wet, een artikel dat is ingevoegd bij de wet van 13 mei 1999, heeft het Arbitragehof in arrest nr. 155/2002 van 6 november 2002 onderzocht of de invoering van administratieve sancties om bepaalde strafbare feiten te bestraffen, de evenredigheids-toets kan doorstaan in de hypothese dat die sancties op de wijze en volgens de procedure vastgesteld in die wet, op minderjarigen zouden worden toegepast.

Het Arbitragehof heeft geantwoord dat dit niet het geval is en heeft zijn antwoord als volgt gemotiveerd :

«B.7.2. De toepassing van die administratieve sancties zou bepaalde minderjarigen beroven van de procedurele waarborgen die de voormalde wet van 8 april 1965 heeft ingesteld voor alle minderjarigen, welke ook de ernst van de feiten is.

Uit artikel 37, § 1, van de wet van 8 april 1965 volgt dat aan de minderjarigen in beginsel enkel «maatregelen van bewaring, behoeding en opvoeding» kunnen worden opgelegd - hetgeen elke geldboete uitsluit - en zulks enkel door de jeugd-gerechten. Die gespecialiseerde rechtscolleges staan aldus een ruime waaier van maatregelen, nader bepaald in artikel 37, § 2, van de voormalde wet, ter beschikking die volgens de omstandigheden kunnen worden opgelegd aan personen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en die de leeftijd van achttien jaar niet hebben bereikt.

B.7.3. In tegenstelling tot de vermogensstraf, omschreven als een administratieve geldboete door de in het geding zijnde wet, kan een stadionverbod deel uitmaken van die maatregelen. Evenwel is het niet redelijk verantwoord dat de wetgever, wanneer het om voetbalwedstrijden gaat, de zorg die hij tot uiting heeft gebracht om de minderjarigen te beschermen en hun toekomst te vrijwaren door hen bijzondere procedurele waarborgen te verlenen, opgeeft.

De omstandigheid dat de artikelen 36bis en 38 van de wet van 8 april 1965 in specifieke gevallen toestaan personen ouder dan zestien jaar op het ogenblik van de feiten voor het gerecht, bevoegd op grond van het gemeen recht, te bren-gen, volstaat niet om aan de in het geding zijnde maatregelen hun onevenredig karakter te ontnemen.».

In tegenstelling met de vooroemde wet van 21 december 1998 beperken de voorontwerpen zich ertoe administratieve geldboeten op te leggen aan minderjarigen die ouder zijn dan zestien jaar. Daaruit volgt *a contrario* dat een feit waarop alleen een gemeentelijke administratieve geldboete staat, ongestraft blijft wanneer het gepleegd is door een minderjarige die jonger is dan zestien jaar. Volgens de gemachtigde van de minister zou de minderjarige geen enkele vervolging ris-keren, aangezien het feit niet strafrechtelijk kan worden be-straf.

Daar alleen minderjarigen van meer dan zestien jaar een administratieve geldboete kunnen oplopen, zouden volgens de gemachtigde van de minister de voorontwerpen geen aan-leiding geven tot dezelfde bezwaren wegens schending van

A propos de la loi du 21 décembre 1998 relative à la sécurité lors de matches de football, loi dont est inspiré l'article 119bis de la nouvelle loi communale insérée par la loi du 13 mai 1999, la Cour d'arbitrage a examiné, dans l'arrêt n° 155/2002 du 6 novembre 2002, si l'instauration de sanctions administratives en vue de réprimer certaines infractions résistait au contrôle de proportionnalité dans l'hypothèse où ces sanctions seraient appliquées à des mineurs de la manière et selon la procédure fixées dans cette loi.

La Cour d'arbitrage a répondu par la négative pour les motifs suivants :

«B.7.2. L'application de ces sanctions administratives privait certains mineurs des garanties procédurales que la loi précitée du 8 avril 1965 a instaurées pour l'ensemble des mineurs, quelle que soit la gravité des faits.

Il découle de l'article 37, § 1er, de la loi du 8 avril 1965 que les mineurs ne peuvent en principe se voir imposer que «des mesures de garde, de préservation et d'éducation» - ce qui exclut toute amende -, et ce uniquement par les juridictions de la jeunesse. Ces juridictions spécialisées ont ainsi à leur disposition un large éventail de mesures, précisées à l'article 37, § 2, de la loi précitée, qui, en fonction des circonstances, peuvent être imposées à des personnes qui ont commis un fait qualifié infraction et qui n'ont pas atteint l'âge de dix-huit ans.

B.7.3. Contrairement à la peine pécuniaire, qualifiée d'amende administrative par la loi en cause, une interdiction de stade peut faire partie de ces mesures. Mais il n'existe aucune justification raisonnable, lorsqu'il s'agit de matches de football, à ce que le législateur abandonne le souci qu'il a manifesté de protéger les mineurs et de préserver leur avenir en leur accordant des garanties procédurales particulières.

La circonstance que les articles 36bis et 38 de la loi du 8 avril 1965 permettent, dans des cas spécifiques, de renvoyer les personnes de plus de seize ans au moment des faits devant la juridiction compétente en vertu du droit commun ne suffit pas pour ôter aux mesures en cause leur caractère disproportionné.».

Contrairement à la loi du 21 décembre 1998, précitée, les avant-projets se limitent à imposer des amendes administratives aux mineurs de plus de seize ans. Il en résulte, *a contrario*, que lorsqu'un fait possible exclusivement d'une amende administrative communale est commis par un mineur de moins de seize ans, il ne sera pas sanctionné. Selon le délégué du ministre, étant donné que le fait n'est pas punissable pénale-ment, le mineur ne devrait faire l'objet d'aucune poursuite.

Comme seuls les mineurs de plus de seize ans pourraient être visés par une amende administrative, les avant-projets ne devraient pas, selon le délégué du ministre, susciter les mêmes reproches de violation des articles 10 et 11 de la

de artikelen 10 en 11 van de Grondwet als die op grond van de genoemde wet van 21 december 1998; de genoemde wet van 8 april 1965 voorziet namelijk al in gevallen van strafbare feiten waarin tegen minderjarigen die ouder zijn dan zestien jaar geen maatregelen van bewaring, behoeding en opvoeding genomen worden, maar ze voor de rechtscolleges worden gebracht die krachtens het gemene recht bevoegd zijn.

Evenwel valt op te merken dat, zelfs in het geval dat een minderjarige ouder dan zestien jaar voor de gewone gerechten wordt gedaagd, de genoemde wet van 8 april 1965 bepaalt : «Indien uit de debatten voor die gerechten blijkt dat een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding geschikter is, kunnen die gerechten de zaak bij een met redenen omklede beslissing uit handen geven en ze naar het openbaar ministerie verwijzen met het oog op de vorderingen voor de jeugdrechtbank als daartoe grond bestaat».

Voorontwerp 34.690/2 bepaalt evenwel niet dat een jeugdrechtbank waarbij beroep is ingesteld tegen een administratieve beslissing iets anders kan doen dan de wettigheid en evenredigheid van de administratieve sanctie onderzoeken en de administratieve beslissing in voorkomend geval bevestigen of herzien.

De voorontwerpen behandelen dus minderjarigen ouder dan zestien jaar die vervolgd worden door het openbaar ministerie wegens feiten die in een gemeentelijk politiereglement of een gemeentelijke politieverordening als strafbare feiten worden beschouwd, anders dan hen die voor dezelfde feiten administratiefrechtelijk worden vervolgd. Alleen tegen eerstgenoemden kan een maatregel van bewaring, behoeding en opvoeding worden genomen, terwijl laatstgenoemden alleen in aanmerking komen voor een strafmaatregel, namelijk de betaling van een geldboete. Net zoals het Arbitragehof in zijn voormalige arrest vindt de Raad van State het niet redelijk verantwoord dat de wetgever de zorg die hij tot uiting heeft gebracht om de minderjarigen te beschermen en hun toekomst veilig te stellen door hen bijzondere procedurele waarborgen te verlenen, voor sommige strafbare feiten opgeeft.

Voorts wordt erop gewezen dat de procureur des Konings de bevoegdheid toekomt om te kiezen tussen een strafmaatregel, door te beslissen niet te vervolgen, en een beschermingsmaatregel, als hij beslist een minderjarige ouder dan zestien jaar voor de jeugdrechtbank te laten brengen, terwijl die keuze voor alle andere strafbare feiten die door een minderjarige worden begaan, zelfs die waarvoor betrokken voor het gewone gerecht kan worden gedaagd, uiteindelijk een aangelegenheid is van de rechter. De voorontwerpen leiden dus ook tot discriminatie omtrent het recht van de minderjarige om beroep in te stellen bij een rechter.

De voorontwerpen zouden misschien vrij zijn van die kritiek als in voorontwerp 34.690/2 zou staan dat de jeugdrechtbank, in geval van beroep tegen een administratieve sanctie, die sanctie kan vervangen door een maatregel van bewaring, behoeding of bescherming in de zin van artikel 37 van de genoemde wet van 8 april 1965.

Constitution que ceux suscités par la loi du 21 décembre 1998, précitée; la loi du 8 avril 1965, précitée, prévoit déjà des cas d'infractions où le mineur de plus de seize ans ne fait pas l'objet de mesures de garde, de préservation ou d'éducation, mais est renvoyé devant les juridictions compétentes en vertu du droit commun.

Il est à relever toutefois que même dans l'hypothèse où le mineur de plus de seize ans est renvoyé devant les juridictions de droit commun, la loi du 8 avril 1965, précitée, prévoit que «si les débats devant ces juridictions font apparaître qu'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation serait plus adéquate en la cause, ces juridictions peuvent, par décision motivée, se dessaisir et renvoyer l'affaire au ministère public aux fins de réquisitions devant le tribunal de la jeunesse, s'il y a lieu».

L'avant-projet 34.690/2, par contre, ne prévoit pas que le tribunal de la jeunesse, saisi d'un recours contre une décision administrative puisse faire autre chose qu'examiner la légalité et la proportionnalité de la sanction administrative, et confirmer ou réformer, le cas échéant, la décision administrative.

Les avant-projets créent donc une différence de traitement entre les mineurs de plus de seize ans qui sont poursuivis par le ministère public pour des faits qualifiés d'infraction par un règlement ou une ordonnance de police communale et ceux qui, pour les mêmes faits, sont poursuivis administrativement. Seuls les premiers peuvent faire l'objet d'une mesure de garde, de préservation et d'éducation, alors que les seconds ne peuvent faire l'objet que d'une mesure répressive, à savoir le paiement d'une amende. A l'instar de la Cour d'arbitrage dans son arrêt précité, le Conseil d'Etat n'aperçoit aucune justification raisonnable à ce que, pour certaines infractions, le législateur abandonne le souci qu'il a manifesté de protéger les mineurs et de préserver leur avenir en leur accordant des garanties procédurales particulières.

En outre, il convient d'observer qu'il reviendra au procureur du Roi de faire le choix entre une mesure répressive, en décider de ne pas poursuivre, et une mesure de protection, s'il décide de poursuivre le mineur de plus de seize ans devant le tribunal de la jeunesse, alors que, pour toute autre infraction commise par un mineur, même celles pour lesquelles il peut être renvoyé devant la juridiction de droit commun, il revient en définitive au juge de faire ce choix. Les avant-projets créent donc également une discrimination dans le droit du mineur d'accès à un juge.

Les avant-projets n'appelleraient peut-être pas la même objection s'il était prévu dans l'avant-projet 34.690/2 que le tribunal de la jeunesse puisse, en cas de recours contre une sanction administrative, substituer à celle-ci une mesure de garde, de préservation ou de protection telle que celle prévue par l'article 37 de la loi du 8 avril 1965, précitée.

Evenwel blijft de vraag of het redelijk te verantwoorden is dat op een minderjarige het beginsel inherent aan administratieve sancties wordt toegepast krachtens hetwelk het geval van een pleger van een strafbaar feit slechts door een rechter wordt onderzocht als betrokken daartoe zelf het initiatief neemt.

Hoe dan ook, gelet op de rechtspraak van het Arbitragehof, moet de steller van het ontwerp - beter dan dat hij dat in de memorie van toelichting doet - motiveren waarom minderjarigen die feiten hebben gepleegd die in gemeentelijke politiereglementen en -verordeningen als strafbaar worden beschouwd, volgens hem anders moeten worden behandeld dan minderjarigen die feiten hebben gepleegd die in andere regelingen als strafbaar worden aangemerkt.

Bijzondere opmerkingen

1. Voorontwerp van wet tot wijziging van de nieuwe gemeentewet (34.691/2)

Dispositief

Artikelen 2 en 3

In vergelijking tot de huidige tekst van artikel 119bis, §§ 1 en 2, wordt in het voorontwerp het woord «kan» geschrapt en wordt in de Franse tekst het woord «déjà» toegevoegd.

Er is aan de gemachtigde van de minister gevraagd of de bedoeling van de steller van het voorontwerp er enerzijds in bestaat de gemeenten te verplichten te voorzien in strafsancties en administratieve sancties voor alle reglementen en verordeningen die zij zouden uitvaardigen en anderzijds cumulatie van sancties mogelijk te maken voor het geval dat een wet, een decreet of een ordonnantie sancties zou opleggen voor strafbare feiten waarop de gemeenteraad reeds straffen heeft gesteld.

De gemachtigde van de minister heeft gesteld dat dat niet de bedoeling is. De weglatting van het woord «kan» zou als doel hebben gehad de gemeenten ertoe aan te zetten politieverordeningen vast te stellen die noodzakelijk zouden zijn geworden door de opheffing van titel X van Boek II van het Strafwetboek, dat handelt over overtredingen. Deze weglatting heeft evenwel niet dat gevolg.

De woorden «onverminderd de toepassing van § 2», die vermeld worden in paragraaf 1, zijn overigens dubbelzinnig.

Gelet op die opmerkingen en op de algemene opmerking over de cumulatie van strafsancties, wordt de volgende redactie voorgesteld voor de paragrafen 1 en 2, eerste en tweede lid, van het ontworpen artikel 119bis.

⁽⁹⁾ Zie onder andere advies 20.942/1, gedateerd 2 maart 2009, over een voorontwerp van wet tot bepaling van de voorwaarden waartegen de gemeenten en verenigingen kunnen genieten van een bepaalde financiële bijstand van de staat in het kader van door krachtdens een wet, een decreet of een ordonnantie gestelde straffen of administratieve sancties worden bepaald.

Toutefois, il reste malgré tout la question de savoir s'il peut être raisonnablement justifié d'appliquer à un mineur le principe inhérent aux sanctions administratives en vertu duquel l'auteur d'une infraction ne voit son cas examiné par un juge que s'il en prend lui-même l'initiative.

En tout état de cause, compte tenu de la jurisprudence de la Cour d'arbitrage, l'auteur veillera à justifier davantage qu'il ne le fait dans l'exposé des motifs, les raisons qui, selon lui, justifient que les mineurs auteurs de faits qualifiés d'infractions par les règlements et ordonnances de police communautaires soient traités différemment des mineurs auteurs de faits qualifiés d'infractions par d'autres normes.

Observations particulières

1. Avant-projet de loi modifiant la nouvelle loi communale (34.691/2)

Dispositif

Articles 2 et 3

Par rapport au texte actuel de l'article 119bis, §§ 1er et 2, l'avant-projet supprime le mot «peut» et ajoute un «déjà».

Il a été demandé au délégué du ministre si l'intention de l'auteur de l'avant-projet était, d'une part, de prévoir l'obligation pour les communes de prévoir des sanctions pénales et administratives pour tous les règlements et les ordonnances qu'elles édicteraient et, d'autre part, de permettre le cumul de sanctions au cas où une loi, un décret ou une ordonnance prévoiraient des sanctions pour les mêmes infractions postérieurement à celles prévues par le conseil communal.

Le délégué du ministre a indiqué que telle n'était pas l'intention. La suppression du mot «peut» aurait eu pour but d'inciter les communes à arrêter des ordonnances de police rendues nécessaires par l'abrogation du titre X du Livre II du Code pénal relatif aux contraventions. Cette suppression n'aurait toutefois pas cet effet.

Par ailleurs, les mots «sans préjudice de l'application du § 2», qui figurent au paragraphe 1er sont ambigus.

Compte tenu de ces remarques et de l'observation générale relative au cumul de sanctions de nature pénale, la rédaction suivante est suggérée pour les paragraphes 1er et 2, alinéas 1 et 2, de l'article 119bis en projet.

«Art. 119bis. – § 1er. Le conseil communal peut établir des peines ou des sanctions administratives contre les infractions à ses règlements ou ordonnances, à moins que des peines ou des sanctions administratives soient établies par ou en vertu d'une loi, d'un décret ou d'une ordonnance pour les mêmes infractions.

§ 2. De straffen die worden bepaald door de gemeenteraad mogen politiestraffen niet te boven gaan.

De volgende administratieve sancties mogen worden bepaald door de gemeenteraad :

1° administratieve geldboete, met een maximum van 250 euro;

2° administratieve schorsing van een door de gemeente afgegeven toestemming of vergunning;

3° administratieve intrekking van een door de gemeente afgegeven toestemming of vergunning;

4° tijdelijke of definitieve administratieve sluiting van een inrichting.

In afwijking van § 1, kan de gemeenteraad in zijn reglementen en verordeningen voorzien in de administratieve sanctie bedoeld in het tweede lid, 1° voor een strafbaar feit genoemd in de artikelen 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 en 545 van het Strafwetboek.».

Artikel 4

In het ontworpen eerste lid is sprake van «proces-verbaal», in het tweede lid van «vaststelling» en in het derde lid van «aangifte».

De steller van het voorontwerp dient te verduidelijken of hij aan het «proces-verbaal» en aan de «vaststelling» een onderscheiden bijzondere bewijskracht wenst te verlenen.

De «aangiften» hebben geen enkele bijzondere bewijskracht. In dat verband wordt verwezen naar advies 34.507/2, gegeven op 27 januari 2003, over een voorontwerp van wet «tot wijziging van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten».

In het ontworpen tweede lid moet de bevoegdheid om de categorieën te bepalen van ambtenaren van openbaar-vervoerbedrijven verleend worden aan de Koning en niet aan de minister van Binnenlandse Zaken. Volgens een vaste rechtspraak is het immers zo dat, behalve in geval van bijzondere omstandigheden die eigen zijn aan de te regelen aangelegenheid, de wet niet rechtstreeks aan een minister welbepaalde bevoegdheden behoort over te dragen⁽⁹⁾.

Wat het ontworpen derde lid betreft, wordt de aandacht van de steller van het voorontwerp gevestigd op het feit dat de bepaling waarnaar verwezen wordt nog maar als ontwerp bestaat.

§ 2. Les peines établies par le conseil communal ne peuvent excéder les peines de police.

Les sanctions administratives qui peuvent être établies par le conseil communal sont :

1° l'amende administrative s'élevant au maximum à 250 euros;

2° la suspension administrative d'une autorisation ou d'une permission délivrée par la commune;

3° le retrait administratif d'une autorisation ou permission délivrée par la commune;

4° la fermeture administrative d'un établissement à titre temporaire ou définitif.

Par dérogation au § 1er, le conseil peut prévoir dans ses règlements et ordonnances la sanction administrative visée à l'alinéa 2, 1°, pour une infraction visée aux articles 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 et 545 du Code pénal.».

Article 4

A l'alinéa 1er en projet , il est question de «procès-verbaux», à l'alinéa 2 de «constat», et à l'alinéa 3, de «déclaration».

L'auteur de l'avant-projet doit préciser s'il entend conférer au «procès-verbal» et au «constat» une valeur probante particulière différente.

Quant aux «déclarations», elles n'ont aucune valeur probante particulière. Il est renvoyé à ce sujet à l'avis 34.507/2, donné le 27 janvier 2003, sur un avant-projet de loi «modifiant la loi du 10 avril 1990 sur les entreprises de gardiennage, les entreprises de sécurité et les services internes de gardiennage».

À l'alinéa 2 en projet , la compétence de déterminer les catégories d'agents de sociétés de transport en commun doit être attribuée au Roi et non au ministre de l'Intérieur. Selon une jurisprudence constante en effet, sauf circonstances particulières propres à la matière à régler, il ne convient pas que la loi délègue directement à un ministre des compétences déterminées⁽⁹⁾.

À l'alinéa 3 en projet, l'attention de l'auteur de l'avant-projet est attirée sur le fait que la disposition à laquelle il est fait référence n'existe encore qu'à l'état de projet.

⁽⁹⁾ Voyez, entre autres, l'avis 29.942/1, donné le 2 mars 2000, sur un avant-projet de loi «déterminant les conditions auxquelles les communes et les associations peuvent bénéficier de certaines aides financières de l'Etat dans le cadre de la politique des grandes villes» (doc.parl., chambre, session ordinaire 1999-2000, n° 585/1).

Artikel 7

In het voorontwerp moet worden verduidelijkt waarin de bemiddelingsprocedure kan bestaan die door de gemeenteraad kan of moet worden voorzien.

In artikel 216ter van het Wetboek van Strafvordering worden immers verschillende maatregelen opgesomd die ter gelegenheid van een bemiddeling kunnen worden getroffen, zoals bijvoorbeeld de tenuitvoerlegging van dienstverlening.

Volgens de gemachtigde van de minister bestaat de bedoeling van de steller van het voorontwerp er niet in de gemeenteraad te machtigen in dergelijke maatregelen te voorzien. De bemiddeling zou ertoe beperkt moeten blijven de dader van een strafbaar feit te verzoeken de schade te vergoeden of te herstellen.

Deze precisering zou in de tekst moeten worden opgenomen.

Artikel 9

De steller van het voorontwerp dient zich af te vragen of de inwerkingtreding van de ontworpen wet niet behoort te worden uitgesteld. In het tegenovergestelde geval zullen alle feiten die strafbaar gesteld worden door de bepalingen bedoeld in artikel 8, geenszins een strafbaar feit zijn tussen het moment van de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het wet geworden voorontwerp en de inwerkingtreding van de gemeentelijke reglementen die geacht worden die te vervangen.

2. Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en tot wijziging van de nieuwe gemeentewet (34.690/2)

Dispositief

Artikel 4

Het voorontwerp mag niet zonder meer verwijzen naar de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek om de procedure inzake rechterlijk beroep te regelen.

Immers, in het ontworpen artikel 119bis, § 12, wordt bepaald dat hoger beroep kan worden ingesteld «bij de politierechtbank bij gratis verzoekschrift».

Er wordt aldus impliciet verwezen naar artikel 1025 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek. Welnu, het beroep dat georganiseerd is wanneer de zaak aldus bij de rechtbank aanhangig is gemaakt, geeft niet automatisch aanleiding tot een contradictoir en openbaar debat⁽¹⁰⁾. De dader van het strafbare feit komt dus niet in aanmerking voor daadwerkelijke rechtshulp in de zin van de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden⁽¹¹⁾. In die bepalingen wordt

⁽¹⁰⁾ Zie artikel 1028 van het Gerechtelijk Wetboek.

⁽¹¹⁾ Zie in dat verband A. Masset, Les sanctions administratives dans les communes: en route vers le droit communal armé, J.T., 2001, blz. 836.

Article 7

L'avant-projet doit préciser en quoi peut consister la procédure de médiation que peut ou doit prévoir le conseil communal.

L'article 216ter du Code d'instruction criminelle énumère en effet plusieurs mesures qui peuvent être prises, à l'occasion d'une médiation, telles que par exemple l'exécution de travaux d'intérêt général.

Selon le délégué du ministre, l'intention de l'auteur de l'avant-projet n'est pas d'autoriser le conseil communal à prévoir de telles mesures. La médiation devrait se limiter à inviter l'auteur d'une infraction à indemniser ou à réparer le dommage.

Cette précision devrait figurer dans le texte.

Article 9

L'auteur de l'avant-projet s'interrogera sur le point de savoir s'il ne convient pas de prévoir une entrée en vigueur différée de la loi en projet. A défaut, l'ensemble des faits érigés en infraction par les dispositions visées à l'article 8 seront dépourvus de tout caractère infractionnel entre le moment de la publication au *Moniteur belge* de l'avant-projet devenu loi et l'entrée en vigueur des règlements communaux censés s'y substituer.

2. Avant-projet de loi modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et modifiant la nouvelle loi communale (34.690/2)

Dispositif

Article 4

L'avant-projet ne peut se référer sans plus aux dispositions du Code judiciaire pour régler la procédure de recours juridictionnel.

En effet l'article 119bis, § 12, en projet, prévoit que le recours est introduit sur «requête écrite et gratuite auprès du tribunal de police».

Il est ainsi implicitement renvoyé à l'article 1025 et suivants du Code judiciaire. Or, le recours organisé lorsque le tribunal est ainsi saisi, n'organise pas d'office un débat contradictoire et public⁽¹⁰⁾. L'auteur de l'infraction ne bénéficie donc pas d'un recours effectif au sens de l'article 6 et 13 de la Convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales⁽¹¹⁾. Ces dispositions requièrent, notamment, que toute personne a droit à ce que sa cause soit entendue publiquement. En outre, dès lors que les sanc-

⁽¹⁰⁾ Voyez l'article 1028 du Code judiciaire.

⁽¹¹⁾ En ce sens, voir A. Masset, Les sanctions administratives dans les communes : en route vers le droit communal armé, J.T., 2001, p. 836.

inzonderheid voorgeschreven dat eenieder recht heeft op een openbare behandeling van zijn zaak. Daarenboven aangezien de sancties waarin voorzien wordt door het onderhavige voorontwerp van strafrechtelijke aard zijn in de zin van het verdrag, moet de dader van het strafbare feit de getuigen à charge kunnen ondervragen en doen ondervragen en gedaan kunnen krijgen dat de getuigen à décharge worden opgeroepen en ondervraagd.

Dat de gemeente, in geval van het niet-opleggen van een administratieve geldboete, beroep kan instellen, wekt overigens verbazing, aangezien de aangewezen ambtenaar optreedt in de hoedanigheid van orgaan van de gemeente en daar noch in de huidige wet, noch in de ontworpen wet bepaald wordt dat hij geen enkele instructie hoeft te krijgen bij de uitoefening van zijn taak.

Het punt waarop de beroepstermijn ingaat is bovendien de kennisgeving van de beslissing, terwijl enerzijds in het voorontwerp niets wordt gesteld in verband met de kennisgeving van de beslissing aan de gemeente, en anderzijds het niet-opleggen van een administratieve geldboete door de gemachtigde ambtenaar het gevolg kan zijn en meestal het gevolg zal zijn van het ontbreken van een beslissing van zijnenwege.

Deze bepaling dient te worden herzien ten einde rekening te houden met die opmerkingen, onvermindert de algemene opmerkingen met betrekking tot de toepassing van administratieve sancties op minderjarigen en aangaande het beroep tegen administratieve sancties, met uitzondering van geldboetes.

Vormopmerkingen

De Nederlandse tekst van verscheidene formules of bepalingen van voorontwerp 34.691/2 en voorontwerp 34.690/2 is van middelmatige kwaliteit uit een oogpunt van wetgevingstechniek en correct taalgebruik. Onder voorbehoud van de voorgaande inhoudelijke opmerkingen en bij wijze van voorbeeld worden de volgende vormopmerkingen gemaakt, respectievelijk tekstvoorstellingen gedaan.

Voorontwerp 34.691/2

De term «*inbreuk*» zou overal in het voorontwerp vervangen moeten worden door de term «*overtreding*» of «*strafbaar feit*», naargelang van het geval.

De term «*beteugelen*» is niet correct wanneer «*bestrafen*» bedoeld wordt.

De term «*sanctioneren*» heeft volgens Van Dale, Groot Woordenboek der Nederlandse taal, niet de betekenis «*bestrafen*».

Artikel 6

In de ontworpen § 9bis, tweede lid, schrijve men : «Wanneer de ambtenaar met toepassing van dit artikel geadieerd

tions prévues par le présent avant-projet ont un caractère pénal au sens de la convention, l'auteur de l'infraction doit pouvoir interroger et faire interroger les témoins à charge ainsi qu'obtenir la convocation et l'interrogation des témoins à décharge.

Par ailleurs, le recours ouvert à la commune en cas de non-imposition d'une amende administrative est étonnant, dès lors que le fonctionnaire désigné agit en tant qu'organe de la commune et que ni la loi actuelle ni la loi en projet ne prévoit qu'il ne doive recevoir aucune instruction dans l'exercice de sa mission.

En outre, le point de départ du délai de recours est la notification de la décision, alors que, d'une part, l'avant-projet ne prévoit pas la notification de la décision à la commune, et que, d'autre part, la non-imposition d'une amende administrative par le fonctionnaire délégué peut résulter, et résultera la plupart du temps, d'une absence de décision de sa part.

Cette disposition sera revue pour tenir compte de ces observations, sans préjudice des observations générales relatives à l'application des sanctions administratives aux mineurs d'âge et au recours contre les sanctions administratives autres que les amendes.

Observations de forme

Le texte néerlandais de plusieurs formules ou dispositions des avant-projets 34.691/2 et 34.690/2 est médiocre du point de vue de la légitique et d'un usage correct de la langue. C'est sous réserve des observations de fond précédentes et à titre d'exemple que sont formulées ci-dessous quelques observations de forme ou propositions de texte.

Avant-projet 34.691/2

Dans l'ensemble de l'avant-projet, le terme «*inbreuk*» doit être remplacé par les termes «*overtreding*» ou «*strafbaar feit*», selon le cas.

Le terme «*beteugelen*» n'est pas correct dans le sens de «*bestrafen*».

D'après Van Dale, Groot Woordenboek der Nederlandse Taal, le terme «*sanctioneren*» n'a pas le sens de «*bestrafen*».

Article 6

Au paragraphe 9bis, alinéa 2, en projet, il y a lieu d'écrire : «Wanneer de ambtenaar met toepassing van dit artikel

wordt, geeft ...» , in het vierde lid : «gevoegd bij het dossier» en in het vijfde lid : «... een beroep gedaan zouden hebben.».

Voorontwerp 34.690/2

In het indieningsbesluit schrijve men : «... is ermee belast ...».

Artikel 1

Men schrijve : «... een aangelegenheid als bedoeld in ...».

Artikel 3

In het ontworpen artikel 37bis schrijve men : «... Aan minderjarigen die ...».

Artikel 4

In het ontworpen artikel 119bis, § 12, vierde lid, schrijve men «herzien» in plaats van «hervormen».

De kamer was samengesteld uit

de Heren

Y. KREINS,	kamervoortzitter,
J. JAUMOTTE,	

Mevrouw

M. BAGUET,	staatsraden,
------------	--------------

de Heer

F. DEHOUSSE,	assessor van de afdeling wetgeving,
--------------	-------------------------------------

Mevrouw

A.-C. VAN GEERSDAELE,	toegevoegd griffier.
-----------------------	----------------------

Het verslag werd uitgebracht door de H. L. DETROUX, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door de H. M. JOASSART, adjunct-referendaris.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. JAUMOTTE.

DE GRIFFIER,	DE VOORZITTER,
A.-C. VAN GEERSDAELE	Y. KREINS

geadieerd wordt, geeft ...» , à l'alinéa 4 : «*gevoegd bij het dossier*» et à l'alinéa 5 : «... *een beroep gedaan zouden hebben.*».

Avant-projet 34.690/2

Dans l'arrêté de présentation, mieux vaut écrire : «... *is ermee belast* ...».

Article 1er

Il convient d'écrire : «... *een aangelegenheid als bedoeld in* ...».

Artikel 3

À l'article 37bis, en projet, mieux vaut écrire : «... *Aan minderjarigen die* ...».

Article 4

À l'article 119bis, § 12, alinéa 4, en projet, il y a lieu d'écrire «*herzien*» au lieu de «*hervormen*».

La chambre était composée de

Messieurs

Y. KREINS,	président de chambre,
J. JAUMOTTE,	

Madame

M. BAGUET,	conseillers d'Etat,
------------	---------------------

Monsieur

F. DEHOUSSE,	assesseur de la section de législation,
--------------	---

Madame

A.-C. VAN GEERSDAELE,	greffier assumé.
-----------------------	------------------

Le rapport a été présenté par M. L. DETROUX, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée par M. M. JOASSART, référendaire adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. JAUMOTTE.

LE GREFFIER,	LE PRÉSIDENT,
A.-C. VAN GEERSDAELE	Y. KREINS

WETSONTWERP I

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

*Aan allen die hier nu zijn en hierna wezen zullen,
Onze Groet.*

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken, van Onze Minister van Justitie en van Onze Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid;

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Binnenlandse Zaken, Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid zijn ermee belast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van volksvertegenwoordigers in te dienen :

HOOFDSTUK I

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK II

Wijzigingen aan de nieuwe gemeentewet

Art. 2

Artikel 119bis, § 1, van de nieuwe gemeentewet, ingevoegd bij de wet van 13 mei 1999, wordt vervangen als volgt :

« De gemeenteraad kan straffen of administratieve sancties opleggen tegen de inbreuken op zijn reglementen en verordeningen, tenzij de straffen of administratieve sancties vastgelegd worden door of krachtens een wet, decreet of verordening voor dezelfde inbreuken. »

Art. 3

Artikel 119bis, § 2, van de nieuwe gemeentewet, ingevoegd bij de wet van 13 mei 1999, wordt vervangen als volgt :

PROJET DE LOI I

ALBERT II, ROI DES BELGES,

*À tous présents et à venir,
Salut.*

Sur la proposition de Notre Ministre de l'Intérieur, de Notre Ministre de la Justice et de Notre Ministre de l'Economie, de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes,

Nous AVONS ARRETE ET ARRETONS :

Notre Ministre de l'Intérieur, Notre Ministre de la Justice et Notre Ministre de l'Economie, de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes sont chargés de présenter en Notre nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit :

CHAPITRE IER

Disposition générale

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE II

Modifications à la nouvelle loi communale

Art. 2

L'article 119bis, § 1er, de la nouvelle loi communale, inséré par la loi du 13 mai 1999, est remplacé par la disposition suivante :

« Le conseil communal peut établir des peines ou des sanctions administratives contre les infractions à ses règlements et ordonnances, à moins que des peines ou des sanctions administratives soient établies par ou en vertu d'une loi, d'un décret ou d'une ordonnance pour les mêmes infractions. »

Art. 3

L'article 119bis, § 2, de la nouvelle loi communale, inséré par la loi du 13 mai 1999, est remplacé par la disposition suivante :

«§ 2. «De straffen die de gemeenteraad opstelt, mogen de politiestraffen niet te boven gaan.

De gemeenteraad kan de volgende administratieve sancties opstellen :

- 1° de administratieve geldboete met een maximum van 250 euro ;
- 2° de administratieve schorsing van een door de gemeente afgeleverde toelating of vergunning ;
- 3° de administratieve intrekking van een door de gemeente afgeleverde toelating of vergunning ;
- 4° de administratieve sluiting van een inrichting die tijdelijk of definitief kan zijn.

In afwijking van de eerste paragraaf kan de raad in zijn reglementen en verordeningen in de administratieve sanctie voorzien, bedoeld in het eerste lid, 1°, voor een inbreuk op de artikelen 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 en 545 van het Strafwetboek.

De administratieve geldboete wordt opgelegd door de ambtenaar behorend tot één van de categorieën vastgesteld door de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit en die daartoe door de gemeente wordt aangewezen, hierna te noemen «de ambtenaar». Deze ambtenaar mag niet dezelfde zijn als degene die op grond van § 6, de inbreuken vaststelt.

De in het eerste lid bedoelde schorsing, intrekking of sluiting worden opgelegd door het College van burgemeester en schepenen.

De raad legt de wijze vast van betekening van de sanctie aan de dader van de inbreuk.

Aan de minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten kan de administratieve sanctie bedoeld in het eerste lid, 1° worden opgelegd. In dat geval is het maximum evenwel vastgesteld op 125 euro».

Art. 4

Artikel 119bis, § 6, van dezelfde wet wordt vervangen als volgt :

«§ 6. De inbreuken die beteugeld kunnen worden met administratieve sancties worden door een politieambtenaar of door een hulpagent van politie vastgesteld bij proces-verbaal.

De inbreuken die uitsluitend beteugeld kunnen worden met administratieve sancties kunnen eveneens het voorwerp uitmaken van een vaststelling, door de hierna volgende personen :

« § 2. «Les peines établies par le conseil communal ne peuvent excéder les peines de police.

Les sanctions administratives qui peuvent être établies par le conseil communal sont :

- 1° l'amende administrative s'élevant au maximum à 250 euros ;
- 2° la suspension administrative d'une autorisation ou permission délivrée par la commune ;
- 3° le retrait administratif d'une autorisation ou permission délivrée par la commune ;
- 4° la fermeture administrative d'un établissement à titre temporaire ou définitif.

Par dérogation au paragraphe 1er, le conseil peut, dans ses règlements et ordonnances, prévoir la sanction administrative visée à l'alinéa 1er, 1°, pour une infraction aux articles 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 et 545 du Code Pénal.

L'amende administrative est infligée par le fonctionnaire appartenant à une des catégories déterminées par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres et désigné à cette fin par le conseil, ci-après dénommé « le fonctionnaire ». Ce fonctionnaire ne peut être le même que celui qui, en application du § 6, constate les infractions.

La suspension, le retrait et la fermeture visés à l'alinéa 1er sont imposés par le Collège des bourgmestre et échevins.

Le conseil établit la manière dont la sanction est notifiée à l'auteur de l'infraction.

Les mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits peuvent faire l'objet de la sanction administrative visée à l'alinéa 1er. Toutefois, dans ce cas, le maximum est fixé à 125 euros ».

Art. 4

L'article 119bis, § 6, de la même loi est remplacé par la disposition suivante :

« § 6. Les infractions qui peuvent faire l'objet de sanctions administratives sont constatées par procès-verbal par un fonctionnaire de police ou par un agent auxiliaire de police.

Les infractions qui peuvent uniquement faire l'objet de sanctions administratives peuvent également faire l'objet d'un constat, par les personnes suivantes :

1° gemeentelijke ambtenaren behorend tot één van de categorieën vastgesteld door de Koning bij in Ministeraat overlegd besluit en daartoe aangesteld;

2° ambtenaren van de vervoersmaatschappijen behorend tot één van de categorieën bepaald door de Koning;

De bewakingsagenten daartoe aangesteld door de gemeenteraad, kunnen eveneens een aangifte doen van de inbreuken die uitsluitend beteugeld kunnen worden met administratieve sancties, bij de politieambtenaar of hulpagent van politie bedoeld in het eerste lid en dit enkel in het kader van de activiteiten bedoeld in het artikel 1, § 1, 6°, van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten.».

Art. 5

Artikel 119bis, §§ 7 en 8, van dezelfde wet worden vervangen als volgt:

« § 7. Indien de feiten zowel een strafrechtelijke als een administratiefrechtelijke inbreuk vormen, wordt het origineel van de vaststelling binnen de 15 dagen toegestuurd aan de procureur des Konings. Een afschrift wordt overgezonden aan de ambtenaar.

Indien de inbreuk enkel met een administratieve sanctie beteugeld kan worden, wordt het origineel van de vaststelling aan de ambtenaar toegestuurd.

Indien de vaststelling wordt opgesteld door een ambtenaar van een vervoersmaatschappij, wordt het door deze toegestuurd aan de ambtenaar bevoegd voor het grondgebied van de gemeente waar de feiten zich hebben voorgedaan.

§ 8. Indien de inbreuk beboet kan worden met een administratieve sanctie bedoeld in § 2 of met een straf bepaald door de artikelen 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461 en 463 van het Strafwetboek, kan de ambtenaar enkel een administratieve geldboete opleggen indien de procureur des Konings binnen een termijn van twee maanden heeft laten weten dat dit volgens hem aangewezen is en dat hijzelf geen gevolg aan de feiten zal geven.

Indien de inbreuk beboet kan worden met een administratieve sanctie bedoeld in § 2 of met een strafrechtelijke sanctie beschikt de procureur des Konings over een termijn van één maand, te rekenen van de dag van de ontvangst van het origineel van het proces-verbaal, om de ambtenaar in te lichten dat een opsporings-

1° les agents communaux appartenant à une des catégories déterminées par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres;

2° les agents des sociétés de transport en commun appartenant à une des catégories déterminées par le Roi;

Les agents de gardiennage désignés à cet fin par le conseil communal, peuvent également déclarer les infractions qui peuvent uniquement être sanctionnées par des sanctions administratives, auprès de l'agent de police ou de l'agent auxiliaire de police, visés au premier alinéa, et ceci uniquement dans le cadre des activités visées à l'article 1er, § 1er, 6de de la loi du 10 avril 1990 sur les entreprises de gardiennage, les entreprises de sécurité et les services internes de gardiennage.».

Art. 5

L'article 119bis, §§ 7 et 8, de la même loi sont remplacés par les dispositions suivantes :

« § 7. Si les faits sont à la fois constitutifs d'une infraction pénale et d'une infraction administrative, l'original du constat est envoyé au procureur du Roi dans les 15 jours de la constatation de l'infraction. Une copie est transmise au fonctionnaire.

Lorsque l'infraction n'est punissable que par une sanction administrative, l'original du constat est envoyé au fonctionnaire.

Dans le cas où la constatation est établie par un agent d'une société de transport en commun, celui-ci l'envoie au fonctionnaire compétent sur le territoire de la commune ou les faits se sont produits.

§ 8. Si l'infraction est passible d'une sanction administrative visée au § 2 ou d'une peine prévue par les articles 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461 et 463 du Code pénal, le fonctionnaire ne peut infliger une amende administrative qu'au cas où le procureur du Roi a, dans un délai de deux mois, fait savoir qu'il trouve cela opportun et que lui-même ne réservera pas de suite aux faits.

Si l'infraction est passible d'une sanction administrative visée au § 2 ou d'une sanction pénale, le procureur du Roi dispose d'un délai d'un mois, à compter du jour de la réception de l'original du procès-verbal, pour informer le fonctionnaire qu'une information ou une instruction a été ouverte ou que des poursuites ont été enta-

onderzoek of een gerechtelijk onderzoek werd opgestart, vervolging werd ingesteld, dan wel dat hij oordeelt het dossier te moeten seponeren bij gebreke van toereikende bezwaren. Deze mededeling doet de mogelijkheid vervallen voor de ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen. Voor het verstrijken van deze termijn kan de ambtenaar geen administratieve geldboete opleggen. Na het verstrijken ervan kunnen de feiten enkel nog administratiefrechtelijk worden gesanctioneerd. De ambtenaar kan evenwel een administratieve geldboete opleggen vooraleer deze termijn is verstreken indien de procureur des Konings heeft laten weten dat, zonder het materieel element van de overtreding in twijfel te trekken, hij geen gevolg aan de feiten zal geven.»

Art. 6

In artikel 119bis van dezelfde wet wordt een § 9bis ingevoegd, luidend als volgt :

«§ 9bis. — Wanneer een persoon beneden de achttien jaar partij is in het geding en geen advocaat heeft, wordt er hem ambtshalve een toegewezen.

Wanneer de ambtenaar gevat is in toepassing van deze paragraaf geeft hij hiervan onverwijd kennis aan de stafhouder van de orde van advocaten. Dit bericht wordt gelijktijdig verzonden met de voorafgaande waarschuwing bedoeld in § 4 van dit artikel.

De stafhouder of het bureau voor consultatie en verdediging gaat over tot de toewijzing, uiterlijk binnen twee werkdagen te rekenen van dit bericht.

Afschrift van het bericht van de kennisgeving aan de stafhouder wordt gevoegd bij het dossier van de rechtspleging.

De stafhouder of het bureau voor consultatie en verdediging ziet erop toe, indien er tegenstrijdige belangen zijn, dat de betrokken verdedigd wordt door een andere advocaat dan diegene op wie zijn vader en moeder, voogden of personen die hem onder hun bewaring hebben of die bekleed zijn met een vorderingsrecht, een beroep gedaan zouden hebben.»

Art. 7

In dezelfde wet wordt een artikel 119ter ingevoegd, luidende:

«Art. 119ter. — De gemeenteraad kan in een bemiddelingsprocedure voorzien in het kader van de door

mées ou qu'il estime devoir classer le dossier à défaut de charges suffisantes. Cette communication éteint la possibilité pour le fonctionnaire d'imposer une amende administrative. Le fonctionnaire ne peut infliger l'amende administrative avant l'échéance de ce délai. Passé celui-ci, les faits ne pourront être sanctionnés que de manière administrative. Le fonctionnaire peut, cependant, infliger une amende administrative avant l'échéance de ce délai si, avant l'expiration de celui-ci, le procureur du Roi, sans remettre en cause la matérialité de l'infraction, a fait savoir qu'il ne réservera pas de suite aux faits. »

Art. 6

Dans l'article 119bis de la même loi, il est inséré un § 9bis, rédigé comme suit :

« § 9bis. — Lorsqu'une personne de moins de dix-huit ans est partie à la cause et qu'elle n'a pas d'avocat, il lui en est désigné un d'office.

Lorsque le fonctionnaire est saisi en application de ce paragraphe, il en avise immédiatement le bâtonnier de l'ordre des avocats. Cet avis est envoyé en même temps que l'avertissement préalable visé au § 4 du présent article.

Le bâtonnier ou le bureau de consultation et de défense procède à la désignation au plus tard dans les deux jours ouvrables à compter de cet avis.

Copie de l'avis informant le bâtonnier de la saisine est jointe au dossier de la procédure.

Le bâtonnier ou le bureau de consultation et de défense veille, lorsqu'il y a contradiction d'intérêts, à ce que l'intéressé soit assisté par un avocat autre que celui auquel auraient fait appel ses père et mère, tuteurs, ou personnes qui en ont la garde ou qui sont investies d'un droit d'action. »

Art. 7

Un article 119ter, rédigé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Art. 119ter. — Le conseil peut prévoir une procédure de médiation dans le cadre des compétences attri-

artikel 119bis toegekende bevoegdheden. Deze is verplicht indien zij betrekking heeft op minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten.»

De bemiddeling die bedoeld wordt in het eerste lid heeft uitsluitend tot doel de dader van de inbreuk de mogelijkheid te bieden de schade die hij heeft aangebracht, te vergoeden of te herstellen.

HOOFDSTUK III

Slotbepalingen

Art. 8

Worden opgeheven :

1° Titel X van Boek II van het Strafwetboek;
2° de besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot het aanbrengen van opschriften op den openbare weg.

Art. 9

Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt, met uitzondering van artikel 8, dat in werking treedt op 1 januari 2004.

Gegeven te Brussel op 13 maart 2003

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De minister van Binnenlandse zaken

Antoine DUQUESNE

De minister van Justitie,

Marc VERWILGHEN

De minister van Economie en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid,

Charles PICQUE

buées par l'article 119bis. Celle-ci est obligatoire au cas où elle se rapporte aux mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis aux moments des faits. »

La médiation visée à l'alinéa 1er a pour seul objet de permettre à l'auteur de l'infraction d'indemniser ou de réparer le dommage qu'il a provoqué.

CHAPITRE III

Dispositions finales

Art. 8

Sont abrogés :

1° le Titre X du Livre II du Code pénal ;
2° l'arrêté-loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique.

Art. 9

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*, à l'exception de l'article 8 qui entre en vigueur le 1er janvier 2004.

Donné à Bruxelles le 13 mars 2003

ALBERT

PAR LE ROI :

Le ministre de l'Intérieur

Antoine DUQUESNE

Le ministre de la Justice,

Marc VERWILGHEN

Le ministre de l'Economie et de la Recherche scientifique, chargé de la Politique des grandes villes,

Charles PICQUE

WETSONTWERP II

ALBERT II, KONING DER BELGEN,

*Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
Onze Groet.*

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is ermee belast het ontwerp van wet waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers in te dienen :

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 36, 5° van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, opgeheven bij de wet van 29 juni 1983 wordt hersteld in de volgende lezing:

« 5° van het hoger beroep ingesteld bij kosteloos verzoekschrift tegen een beslissing tot het opleggen of niet-opleggen van een administratieve sanctie aan minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten. »

Art. 3

Artikel 37bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, ingevoegd bij de wet van 19 januari 1990 en opgeheven bij de wet van 24 december 1992 wordt hersteld in de volgende lezing:

« Art. 37bis. — Aan de minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten kan een administratieve sanctie worden opgelegd zoals bepaald door :

1° artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet ;

2° artikel 24 van de wet 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden. »

PROJET DE LOI II

ALBERT II, ROI DES BELGES,

*À tous, présents et à venir,
Salut.*

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre Nom aux Chambres législatives et de déposer à la Chambre des Représentants le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

L'article 36, 5° de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, abrogé par la loi du 29 juin 1983 est rétabli dans la rédaction suivante :

« 5° du recours introduit par requête écrite et gratuite contre la décision d'imposer ou de ne pas imposer une sanction administrative à l'égard de mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits. »

Art. 3

L'article 37bis de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, inséré par la loi du 19 janvier 1990 et abrogé par la loi du 24 décembre 1992 est rétabli dans la rédaction suivante :

« Art. 37bis. — Les mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits peuvent faire l'objet d'une sanction administrative tel que visée par :

1° l'article 119bis de la nouvelle loi communale ;

2° l'article 24 de la loi du 21 décembre 1998 relative à la sécurité lors des matches de football. »

Art. 4

Artikel 119bis, § 12, van de nieuwe gemeentewet, ingevoegd bij de wet van 13 mei 1999 wordt vervangen als volgt :

« § 12. De overtreder, kan binnen een termijn van een maand vanaf de kennisgeving van de beslissing via verzoekschrift een beroep instellen bij de politierechtbank

Indien de beslissing evenwel betrekking heeft op minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten wordt hoger beroep ingesteld bij kosteloos verzoekschrift bij de jeugdrechtbank.

De politierechter of de jeugdrechter doet, in het kader van een openbaar debat met uiteenzetting door beide partijen, uitspraak over het beroep dat werd ingediend tegen de administratieve sancties bedoeld in § 2. Wat de administratieve geldboetes betreft, oordeelt de politierechter of de jeugdrechter over de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde geldboete.

Hij kan de beslissing van de ambtenaar hetzij bevestigen, hetzij hervormen.

Wanneer een beroep tegen een administratieve sanctie aanhangig wordt gemaakt bij de jeugdrechtbank, kan deze de sanctie vervangen door een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding zoals die werd bepaald in artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

Geen hoger beroep staat open tegen de beslissing van de politierechtbank of van de jeugdrechtbank.

Onverminderd de voorgaande leden, zijn de bepalingen van het gerechtelijk wetboek toepasselijk op het beroep bij de politierechtbank en de jeugdrechtbank. »

Gegeven te Brussel op 13 maart 2003

ALBERT

VAN KONINGSWEGE :

De minister van Justitie,

Marc VERWILGHEN

Art. 4

L'article 119bis, § 12, de la nouvelle loi communale, inséré par la loi du 13 mai 1999, est remplacé par le texte suivant :

« § 12. Le contrevenant peut introduire un recours par requête auprès du tribunal de police dans le mois de la notification de la décision.

Cependant, si la décision se rapporte aux mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits, le recours est gratuit et est introduit auprès du tribunal de la jeunesse.

Le tribunal de police ou le tribunal de la jeunesse statuent, dans le cadre d'un débat contradictoire et public, sur les recours introduits contre les sanctions administratives visées au § 2. Pour ce qui concerne les amendes administratives, il juge de la légalité et de la proportionnalité de l'amende imposée.

Il peut soit confirmer, soit réformer la décision du fonctionnaire.

Le tribunal de la jeunesse peut, lorsqu'il est saisi d'un recours contre une sanction administrative, substituer à celle-ci une mesure de garde, de préservation ou de protection telle qu'elle est prévue par l'article 37 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

La décision du tribunal de police ou du tribunal de la jeunesse n'est pas susceptible d'appel.

Sans préjudice des alinéas précédents, les dispositions du code judiciaire s'appliquent au recours auprès du tribunal de police et du tribunal de la jeunesse. »

Donné à Bruxelles le 13 mars 2003

ALBERT

PAR LE ROI :

Le ministre de la Justice,

Marc VERWILGHEN

BIJLAGE

ANNEXE

8 APRIL 1965. – WET BETREFFENDE DE JEUGD-BESCHERMING OUDE TEKST**Art 36**

De jeugdrechtbank neemt kennis :

1° van de klachten ingediend door de personen die de ouderlijke macht uitoefenen, of in rechte of in feite een minderjarige beneden de leeftijd van achttien jaar onder hun bewaring hebben, die door zijn wangedrag of onbuigzaamheid ernstige redenen tot ontevredenheid geeft ;

2° van de vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen waarvan de gezondheid, veiligheid of zedelijkheid gevaar loopt hetzij wegens het milieu waarin zij leven hetzij wegens hun bezigheden, of wanneer de omstandigheden waarin zij worden opgevoed, gevaar opleveren door het gedrag van degenen die hen onder hun bewaring hebben ;

3° van de vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen beneden de volle leeftijd van achttien jaar die bedelend of zwervend worden aange troffen of van bedelarij of landloperij een gewoonte maken;

4° van de vorderingen van het openbaar ministerie ten aanzien van de persoon die vervolgd wordt wegens een als misdrijf omschreven feit, gepleegd vóór de volle leeftijd van achttien jaar;

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op minderjarigen die op het tijdstip van de feiten de hoedanigheid van militair bezitten.

8 APRIL 1965. – WET BETREFFENDE DE JEUGD-BESCHERMING – NIEUWE TEKST**Art 36**

De jeugdrechtbank neemt kennis :

1° van de klachten ingediend door de personen die de ouderlijke macht uitoefenen, of in rechte of in feite een minderjarige beneden de leeftijd van achttien jaar onder hun bewaring hebben, die door zijn wangedrag of onbuigzaamheid ernstige redenen tot ontevredenheid geeft ;

2° van de vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen waarvan de gezondheid, veiligheid of zedelijkheid gevaar loopt hetzij wegens het milieu waarin zij leven hetzij wegens hun bezigheden, of wanneer de omstandigheden waarin zij worden opgevoed, gevaar opleveren door het gedrag van degenen die hen onder hun bewaring hebben;

3° van de vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen beneden de volle leeftijd van achttien jaar die bedelend of zwervend worden aange troffen of van bedelarij of landloperij een gewoonte maken;

4° van de vorderingen van het openbaar ministerie ten aanzien van de persoon die vervolgd wordt wegens een als misdrijf omschreven feit, gepleegd vóór de volle leeftijd van achttien jaar;

5° van het hoger beroep ingesteld bij kosteloos verzoekschrift tegen een beslissing tot het opleggen of niet-opleggen van een administratieve sanctie aan minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op minderjarigen die op het tijdstip van de feiten de hoedanigheid van militair bezitten.

Art. 37bis

Aan de minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten kan een administratieve sanctie worden opgelegd zoals bepaald door:

1° artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet;

2° artikel 24 van de wet van 21 december 1998 betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden.

**8 AVRIL 1965. - LOI RELATIVE À LA PROTECTION
DE LA JEUNESSE ANCIENT TEXTE**

Art 36

Le tribunal de la jeunesse connaît :

1° des plaintes formées par les personnes investies de la puissance paternelle ou qui assument la garde en droit ou en fait d'un mineur de moins de dix-huit ans qui, par son inconduite ou son indiscipline, donne de graves sujets de mécontentement;

2° des réquisitions du ministère public relatives aux mineurs dont la santé, la sécurité ou la moralité sont mises en danger, soit en raison, du milieu où ils sont élevés, soit par les activités auxquelles ils se livrent, ou dont les conditions d'éducation sont compromises par le comportement des personnes qui en ont la garde;

3° des réquisitions du ministère public relatives à des mineurs âgés de moins de dix-huit ans accomplis trouvés mendiant ou vagabondant ou se livrant habituellement à la mendicité ou au vagabondage;

4° des réquisitions du ministère public à l'égard des personnes poursuivies du chef d'un fait qualifié d'infraction, commis avant l'âge de dix-huit ans accomplis.

Les dispositions du présent article ne sont pas applicables aux mineurs ayant la qualité de militaire au moment des faits.

**8 AVRIL 1965. - LOI RELATIVE À LA PROTECTION
DE LA JEUNESSE – NOUVEAU TEXTE**

Art. 36

Le tribunal de la jeunesse connaît :

1° des plaintes formées par les personnes investies de la puissance paternelle ou qui assument la garde en droit ou en fait d'un mineur de moins de dix-huit ans qui, par son inconduite ou son indiscipline, donne de graves sujets de mécontentement;

2° des réquisitions du ministère public relatives aux mineurs dont la santé, la sécurité ou la moralité sont mises en danger, soit en raison, du milieu où ils sont élevés, soit par les activités auxquelles ils se livrent, ou dont les conditions d'éducation sont compromises par le comportement des personnes qui en ont la garde;

3° des réquisitions du ministère public relatives à des mineurs âgés de moins de dix-huit ans accomplis trouvés mendiant ou vagabondant ou se livrant habituellement à la mendicité ou au vagabondage;

4° des réquisitions du ministère public à l'égard des personnes poursuivies du chef d'un fait qualifié d'infraction, commis avant l'âge de dix-huit ans accomplis.

5° du recours introduit par requête écrite et gratuite contre la décision d'imposer ou de ne pas imposer une sanction administrative à l'égard de mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits.

Les dispositions du présent article ne sont pas applicables aux mineurs ayant la qualité de militaire au moment des faits.

Art 37bis

Les mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits peuvent faire l'objet d'une sanction administrative tel que visée par :

1° l'article 119bis de la nouvelle loi communale ;

2° l'article 24 de la loi du 21 décembre 1998 relative à la sécurité lors des matches de football

NIEUWE GEMEENTEWET – OUDE TEKST**Art. 119bis**

§ 1. De raad kan straffen stellen op de overtreding van zijn reglementen en verordeningen, tenzij een wet, decreet of ordonnantie daarin heeft voorzien.

Die straffen mogen de politiestraffen niet te boven gaan. De strafrechtelijke geldboeten die door de thans geldende reglementen en verordeningen bepaald zijn en hoger zijn dan door deze wet is geoorloofd, worden van rechtswege verminderd tot het maximum van de politie-geldboeten.

§ 2. De raad kan eveneens, tenzij een wet, decreet of ordonnantie reeds voorzien heeft in een strafsanctie of een administratieve sanctie, de volgende administratieve sancties stellen op de overtreding van zijn reglementen en verordeningen:

1° de administratieve geldboete met een maximum van 10.000 frank;

2° de administratieve schorsing van een door de gemeente afgeleverde toelating of vergunning;

3° de administratieve intrekking van een door de gemeente afgeleverde toelating of vergunning;

4° de administratieve sluiting van een instelling die tijdelijk of definitief kan zijn. De administratieve geldboete wordt opgelegd door de ambtenaar die daartoe door de gemeente wordt aangewezen, hierna te noemen «de ambtenaar».

Die ambtenaar mag niet dezelfde zijn als diegene die op grond van § 6 de strafbare feiten vaststelt. De hierboven bedoelde schorsing, intrekking en sluiting worden opgelegd door het college van burgemeester en schepenen.

NIEUWE GEMEENTEWET – NIEUWE TEKST**Art 119bis**

§ 1 De Gemeenteraad kan straffen of administratieve sancties opleggen tegen de inbreuken op zijn reglementen en verordeningen, tenzij de straffen of administratieve sancties vastgelegd worden door of krachtens een wet, decreet of verordening voor dezelfde inbreuken.

§ 2. De straffen die de gemeenteraad opstelt, mogen de politiestraffen niet te boven gaan. De gemeenteraad kan de volgende administratieve sancties opstellen :

1° de administratieve geldboete met een maximum van 250 euro;

2° de administratieve schorsing van een door de gemeente afgeleverde toelating of vergunning;

3° de administratieve intrekking van een door de gemeente afgeleverde toelating of vergunning;

4° de administratieve sluiting van een inrichting die tijdelijk of definitief kan zijn.

In afwijking van de eerste paragraaf kan de Raad in zijn reglementen en verordeningen in de administratieve sanctie voorzien, bedoeld in het eerste lid, 1°, voor een inbreuk op de artikelen 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 en 545 van het Strafwetboek.

De administratieve geldboete wordt opgelegd door de ambtenaar behorend tot één van de categorieën vastgesteld door de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit en die daartoe door de gemeente wordt aangewezen, hierna te noemen «de ambtenaar».

Deze ambtenaar mag niet dezelfde zijn als degene die op grond van § 6 de inbreuken vaststelt.

De in het eerste lid bedoelde schorsing, intrekking of sluiting worden opgelegd door het college van Burgemeester en Schepenen.

De Raad legt de wijze vast van betekening van de sanctie aan de dader van de inbreuk.

Aan de minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten kan de administratieve sanctie bedoeld in het eerste lid, 1° worden opgelegd. In dat geval is het maximum evenwel vastgesteld op 125 euro.

NOUVELLE LOI COMMUNALE – ANCIEN TEXTE

Art. 119bis

§ 1er. Le Conseil peut prévoir des peines contre les infractions à ses règlements et ordonnances, à moins qu'une loi, décret ou ordonnance n'en ait fixé.

Ces peines ne pourront excéder les peines de police. Les amendes pénales plus fortes que celles autorisées par la présente loi, qui sont portées par les règlements et ordonnances actuellement en vigueur, sont réduites de plein droit au maximum des amendes de police.

§ 2. Le Conseil peut aussi prévoir les sanctions administratives suivantes contre les infractions à ses règlements et ordonnances, à moins qu'une loi, décret ou ordonnance n'ait prévu une sanction pénale ou administrative:

1° l'amende administrative s'élevant au maximum à 10 000 francs;

2° la suspension administrative d'une autorisation ou permission délivrée par la commune;

3° le retrait administratif d'une autorisation ou permission délivrée par la commune;

4° la fermeture administrative d'un établissement à titre temporaire ou définitif. L'amende administrative est infligée par le fonctionnaire désigné à cette fin par la commune, ci-après dénommé «le fonctionnaire».

Ce fonctionnaire ne peut être le même que celui qui, en application du § 6, constate les infractions. La suspension, le retrait et la fermeture visés ci-dessus sont imposés par le Collège des bourgmestre et échevins.

NOUVELLE LOI COMMUNALE – NOUVEAU TEXTE

Art 119bis

§ 1er. Le Conseil communal peut établir des peines ou des sanctions administratives contre les infractions à ses règlements et ordonnances, à moins que des peines ou des sanctions administratives soient établies par ou en vertu d'une loi, d'un décret ou d'une ordonnance pour les mêmes infractions.

§ 2. Les peines établies par le conseil communal ne peuvent excéder les peines de police. Les sanctions administratives qui peuvent être établies par le conseil communal sont :

1° L'amende administrative s'élevant au maximum à 250 euros ;

2° La suspension administrative d'une autorisation ou permission délivrée par la commune ;

3° Le retrait administratif d'une autorisation ou permission délivrée par la commune ;

4° La fermeture administrative d'un établissement à titre temporaire ou définitif.

Par dérogation à l'alinéa 1er, le Conseil peut, dans ses règlements et ordonnances, prévoir la sanction administrative visée à l'alinéa 1er, 1° pour une infraction aux articles 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 et 545 du Code Pénal.

L'amende administrative est infligée par le fonctionnaire appartenant à une des catégories déterminées par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres et désigné à cette fin par le Conseil, ci-après dénommé «le fonctionnaire».

Ce fonctionnaire ne peut être le même que celui qui, en application du § 6, constate les infractions.

La suspension, le retrait et la fermeture visés à l'alinéa 1er sont imposés par le Collège des Bourgmestre et échevins.

Le Conseil établit la manière dont la sanction est notifiée à l'auteur de l'infraction.

Les mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits peuvent faire l'objet de la sanction administrative visée à l'alinéa 1er. Toutefois, dans ce cas, le maximum est fixé à 125 euros.

§ 3. De raad kan op dezelfde inbreuken van zijn reglementen en verordeningen niet terzelfder tijd in een strafsanctie én een administratieve sanctie voorzien, maar slechts in één van beide.

§ 4. De in paragraaf 2, eerste lid, 2° tot en met 4° gestelde sancties kunnen eerst worden opgelegd nadat de overtreder voorafgaand een waarschuwing heeft ontvangen. Deze waarschuwing bevat een uittreksel van het overtreden reglement of de overtreden verordening.

§ 5. De administratieve sanctie is proportioneel in functie van de zwaarte van de feiten die haar verantwoorden, en in functie van eventuele herhaling. De vaststelling van meerdere samenlopende inbreuken op hetzelfde reglement of dezelfde verordening zal het voorwerp uitmaken van één enkele administratieve sanctie, in verhouding tot de ernst van het geheel van de feiten.

§ 6. De overtredingen worden bij proces-verbaal vastgesteld door een politieambtenaar of door een hulpagent van politie.

§ 7. Indien de feiten zowel een strafrechtelijk als een administratiefrechtelijk delict vormen, wordt het origineel van het proces-verbaal toegestuurd aan de procureur des Konings.

§ 3. De raad kan op dezelfde inbreuken van zijn reglementen en verordeningen niet terzelfder tijd in een strafsanctie én een administratieve sanctie voorzien, maar slechts in één van beide.

§ 4. De in paragraaf 2, eerste lid, 2° tot en met 4° gestelde sancties kunnen eerst worden opgelegd nadat de overtreder voorafgaand een waarschuwing heeft ontvangen. Deze waarschuwing bevat een uittreksel van het overtreden reglement of de overtreden verordening.

§ 5. De administratieve sanctie is proportioneel in functie van de zwaarte van de feiten die haar verantwoorden, en in functie van eventuele herhaling. De vaststelling van meerdere samenlopende inbreuken op hetzelfde reglement of dezelfde verordening zal het voorwerp uitmaken van één enkele administratieve sanctie, in verhouding tot de ernst van het geheel van de feiten.

§ 6. De inbreuken die beteugeld kunnen worden met administratieve sancties worden door een politieambtenaar of door een hulpagent van politie vastgesteld bij proces-verbaal.

De inbreuken die uitsluitend beteugeld kunnen worden met administratieve sancties kunnen eveneens het voorwerp uitmaken van een vaststelling, door de hiernavolgende personen :

1° gemeentelijke ambtenaren behorend tot één van de categorieën vastgesteld door de Koning bij in ministerraad overlegd besluit en daartoe aangesteld;

2° ambtenaren van de vervoersmaatschappijen behorend tot één van de categorieën bepaald door de Koning.

De bewakingsagenten daartoe aangesteld door de gemeenteraad, kunnen eveneens een aangifte doen van de inbreuken die uitsluitend beteugeld kunnen worden met administratieve sancties, bij de politieambtenaar of hulpagent van politie bedoeld in het eerste lid en dit enkel in het kader van de activiteiten bedoeld in het artikel 1, §1, 6°, van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten.

§ 7. Indien de feiten zowel een strafrechtelijke als een administratiefrechtelijke inbreuk vormen, wordt het origineel van de vaststelling binnen de 15 dagen toegestuurd aan de procureur des Konings.

§ 3. Le Conseil ne peut prévoir simultanément une sanction pénale et une sanction administrative pour les mêmes infractions à ses règlements et ordonnances, mais ne peut prévoir qu'une des deux.

§ 4. Les sanctions prévues au paragraphe 2, alinéa 1er, 2° à 4°, ne peuvent être imposées qu'après que le contrevenant ait recu un avertissement préalable. Cet avertissement comprend un extrait du règlement ou de l'ordonnance transgressé.

§ 5. La sanction administrative est proportionnée à la gravité des faits qui la motivent, et en fonction de l'éventuelle récidive. La constatation de plusieurs contraventions concomitantes aux mêmes règlement ou ordonnance donnera lieu à une sanction administrative unique, proportionnelle à la gravité de l'ensemble des faits.

§ 6. Les infractions sont constatées par procès-verbal par un fonctionnaire de police ou par un agent auxiliaire de police.

§ 7. Si les faits sont à la fois constitutifs d'une infraction pénale et d'une infraction administrative , l'original du procès-verbal est envoyé au procureur du Roi.

§ 3. Le Conseil ne peut prévoir simultanément une sanction pénale et une sanction administrative pour les mêmes infractions à ses règlements et ordonnances, mais ne peut prévoir qu'une des deux.

§ 4. Les sanctions prévues au paragraphe 2, alinéa 1er, 2° à 4°, ne peuvent être imposées qu'après que le contrevenant ait recu un avertissement préalable. Cet avertissement comprend un extrait du règlement ou de l'ordonnance transgressé.

§ 5. La sanction administrative est proportionnée à la gravité des faits qui la motivent, et en fonction de l'éventuelle récidive. La constatation de plusieurs contraventions concomitantes aux mêmes règlement ou ordonnance donnera lieu à une sanction administrative unique, proportionnelle à la gravité de l'ensemble des faits.

§ 6.Les infractions qui peuvent faire l'objet de sanctions administratives sont constatées par procès-verbal par un fonctionnaire de police ou par un agent auxiliaire de police.

Les infractions qui peuvent uniquement faire l'objet de sanctions administratives peuvent également faire l'objet d'un procès-verbal, par les personnes suivantes :

1° les agents communaux appartenant à une des catégories déterminées par le Roi, par arrêté délibéré en conseil des ministres, et désignés à cette fin par le Roi ;

2° les agents des sociétés de transport en commun appartenant à une des catégories déterminées par le Roi.

Les agents de gardiennage désignés à cette fin par le conseil communal, peuvent également déclarer les infractions qui peuvent uniquement être sanctionnées par des sanctions administratives, auprès de l'agent de police ou de l'agent auxiliaire de police, visés au premier alinéa ou auprès d'un des fonctionnaires visés à l'article 3, et ceci uniquement dans le cadre des activités visées à l'article 1er, § 1er, 6° de la loi du 10 avril 1990 sur les entreprises de gardiennage, les entreprises de sécurité et les services internes de gardiennage.

§ 7. Si les faits sont à la fois constitutifs d'une infraction pénale et d'une infraction administrative, l'original du procès-verbal est envoyé au procureur du Roi dans les 15 jours de la constatation de l'infraction.

Een afschrift wordt overgezonden aan de ambtenaar. Indien de overtreding enkel met een administratieve sanctie strafbaar is, wordt het origineel van het proces-verbaal uitsluitend aan de ambtenaar overgezonden.

§ 8. In het in § 7, eerste lid, bedoelde geval beschikt de procureur des Konings over een termijn van één maand, te rekenen van de dag van de ontvangst van het origineel van het proces-verbaal, om de ambtenaar in te lichten dat een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek werd opgestart of een strafrechtelijke vervolging werd ingesteld. Deze mededeling doet de mogelijkheid vervallen voor de ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen. Vóór het verstrijken van deze termijn kan de ambtenaar geen administratieve geldboete opleggen, behoudens voorafgaande mededeling door de procureur des Konings dat deze geen gevolg aan het feit wenst te geven. Na het verstrijken van deze termijn kunnen de feiten enkel nog administratiefrechtelijk worden gesanctioneerd.

§ 9. Wanneer de ambtenaar beslist dat er reden is om de administratieve procedure aan te vatten, deelt hij de overtreden door middel van van een ter post aangetekend schrijven mee:

1° de feiten met betrekking tot dewelke de procedure is opgestart ;

2° dat de overtreden de gelegenheid heeft, om, binnen de vijftien dagen te rekenen van de datum van kennisgeving van het aangetekend schrijven, zijn verweermiddelen uiteen te zetten bij een ter post aangetekend

Een afschrift wordt overgezonden aan de ambtenaar.

Indien de inbreuk enkel met een administratieve sanctie bevoegd kan worden, wordt het origineel van de vaststelling aan de ambtenaar toegestuurd.

Indien de vaststelling wordt opgesteld door een ambtenaar van een vervoersmaatschappij, wordt het door deze toegestuurd aan de ambtenaar bevoegd voor het grondgebied van de gemeente waar de feiten zich hebben voorgedaan.

§ 8. Indien de inbreuk beboet kan worden met een administratieve sanctie bedoeld in § 2 of met een straf bepaald door de artikelen 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461 en 463 van het Strafwetboek, kan de ambtenaar enkel een administratieve geldboete opleggen indien de procureur des Konings binnen een termijn van twee maanden heeft laten weten dat dit volgens hem aangewezen is en dat hijzelf geen gevolg aan de feiten zal geven.

Indien de inbreuk beboet kan worden met een administratieve sanctie bedoeld in § 2 of met een strafrechtelijke sanctie beschikt de procureur des Konings over een termijn van één maand, te rekenen van de dag van de ontvangst van het origineel van het proces-verbaal, om de ambtenaar in te lichten dat een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek werd opgestart, vervolging werd ingesteld, dan wel dat hij oordeelt het dossier te moeten seponeren bij gebreke van toereikende bewijzen. Deze mededeling doet de mogelijkheid vervallen voor de ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen. Voor het verstrijken van deze termijn kan de ambtenaar geen administratieve geldboete opleggen. Na het verstrijken ervan kunnen de feiten enkel nog administratiefrechtelijk worden gesanctioneerd. De ambtenaar kan evenwel een administratieve geldboete opleggen vooraleer deze termijn is verstreken indien de procureur des Konings heeft laten weten dat, zonder het materieel element van de overtreding in twijfel te trekken, hij geen gevolg aan de feiten zal geven.

§ 9. Wanneer de ambtenaar beslist dat er reden is om de administratieve procedure aan te vatten, deelt hij de overtreden door middel van van een ter post aangetekend schrijven mee:

1° de feiten met betrekking tot dewelke de procedure is opgestart ;

2° dat de overtreden de gelegenheid heeft, om, binnen de vijftien dagen te rekenen van de datum van kennisgeving van het aangetekend schrijven, zijn verweermiddelen uiteen te zetten bij een ter post aangetekend

Une copie est transmise au fonctionnaire. Lorsque l'infraction n'est punissable que par une sanction administrative , l'original du procès-verbal est envoyé uniquement au fonctionnaire.

§ 8. Dans le cas visé au § 7, alinéa 1er, le procureur du Roi dispose d'un délai d'un mois, à compter du jour de la réception de l'original du procès-verbal, pour informer le fonctionnaire qu'une information ou une instruction judiciaire a été ouverte ou que des poursuites en matière pénale ont été entamées. Cette communication éteint la possibilité pour le fonctionnaire d'imposer une amende administrative . Le fonctionnaire ne peut infliger l'amende administrative avant l'échéance de ce délai, sauf communication préalable par le procureur du Roi que ce dernier ne souhaite pas réservé de suite au fait. Passé ce délai, les faits ne pourront être sanctionnés que de manière administrative .

§ 9. Lorsque le fonctionnaire décide qu'il y a lieu d'entretenir la procédure administrative , il communique au contrevenant, par lettre recommandée à la poste :

1° les faits à propos desquels la procédure a été entamée ;

2° que le contrevenant a la possibilité d'exposer par écrit, par lettre recommandée à la poste, ses moyens de défense dans un délai de quinze jours à compter du jour de la notification de la lettre recommandée, et qu'il a

Une copie est transmise au fonctionnaire.

Lorsque l'infraction n'est punissable que par une sanction administrative , l'original du procès-verbal ou de la déclaration est envoyé au fonctionnaire.

Dans le cas où la constatation est établie par un agent d'une société de transport en commun, celui-ci l'envoie au fonctionnaire compétent sur le territoire de la commune où les faits se sont produits.

§ 8. Si l'infraction est possible d'une sanction administrative visée au § 2 ou d'une peine prévue par les articles 327, 328, 329, 330, 398, 448, 461 et 463 du Code pénal, le fonctionnaire ne peut infliger une amende administrative qu'au cas où le procureur du Roi a, dans un délai de deux mois, fait savoir qu'il trouve cela opportun et que lui-même ne réservera pas de suite aux faits.

Si l'infraction est possible d'une sanction administrative visée au § 2 ou d'une peine prévue par les articles 526, 537 et 545 du Code pénal, le procureur du Roi dispose d'un délai d'un mois, à compter du jour de la réception de l'original du procès-verbal, pour informer le fonctionnaire qu'une information ou une instruction a été ouverte ou que des poursuites ont été entamées ou qu'il estime devoir classer le dossier à défaut de charges suffisantes. Cette communication éteint la possibilité pour le fonctionnaire d'imposer une amende administrative. Le fonctionnaire ne peut infliger l'amende administrative avant l'échéance de ce délai. Passé celui-ci, les faits ne pourront être sanctionnés que de manière administrative. Le fonctionnaire peut, cependant, infliger une amende administrative avant l'échéance de ce délai si, avant l'expiration de celui-ci, le procureur du Roi, sans remettre en cause la matérialité de l'infraction, a fait savoir qu'il ne réservera pas de suite aux faits.

§ 9. Lorsque le fonctionnaire décide qu'il y a lieu d'entretenir la procédure administrative , il communique au contrevenant, par lettre recommandée à la poste :

1° les faits à propos desquels la procédure a été entamée ;

2° que le contrevenant a la possibilité d'exposer par écrit, par lettre recommandée à la poste, ses moyens de défense dans un délai de quinze jours à compter du jour de la notification de la lettre recommandée, et qu'il a

schrijven, en dat hij het recht heeft om bij deze gelegenheid de ambtenaar om een mondelinge verdediging van zijn zaak te verzoeken;

3° dat de overtreder het recht heeft om zich te laten bijstaan of vertegenwoordigen door een raadsman;

4° dat de overtreder het recht heeft zijn dossier te consulteren;

5° een afschrift van het in § 6 bedoelde proces-verbaal, gevoegd als bijlage ;

De ambtenaar bepaalt in voorkomend geval de dag waarop de overtreder uitgenodigd wordt de mondelinge verdediging van zijn zaak voor te dragen. Indien de ambtenaar van oordeel is dat er een geldboete moet worden opgelegd die niet hoger is dan 2.500 frank, heeft de overtreder niet het recht om een mondelinge verdediging van zijn zaak te verzoeken.

schrijven, en dat hij het recht heeft om bij deze gelegenheid de ambtenaar om een mondelinge verdediging van zijn zaak te verzoeken ;

3° dat de overtreder het recht heeft om zich te laten bijstaan of vertegenwoordigen door een raadsman;

4° dat de overtreder het recht heeft zijn dossier te consulteren;

5° een afschrift van het in § 6 bedoelde proces-verbaal, gevoegd als bijlage ;

De ambtenaar bepaalt in voorkomend geval de dag waarop de overtreder uitgenodigd wordt de mondelinge verdediging van zijn zaak voor te dragen. Indien de ambtenaar van oordeel is dat er een geldboete moet worden opgelegd die niet hoger is dan 2.500 frank, heeft de overtreder niet het recht om een mondelinge verdediging van zijn zaak te verzoeken.

§ 9bis. Wanneer een persoon onder de achttien jaar partij is in het geding en geen advocaat heeft, wordt er hem ambtshalve een toegewezen.

Wanneer de ambtenaar gevat is in toepassing van deze paragraaf geeft hij hiervan onverwijd kennis aan de stafhouder van de orde van advocaten.

Dit bericht wordt gelijktijdig verzonden met de voorafgaande waarschuwing bedoeld in § 4 van dit artikel.

De stafhouder of het bureau voor consultatie en verdediging gaat over tot de toewijzing, uiterlijk binnen twee werkdagen te rekenen van dit bericht.

Afschrift van het bericht van de kennisgeving aan de stafhouder wordt gevoegd bij het dossier van de rechtspleging. De stafhouder of het bureau voor consultatie en verdediging ziet erop toe, indien er tegenstrijdige belangen zijn, dat de betrokken verdedigd wordt door een andere advocaat dan diegene op wie zijn vader en moeder, voogden of personen die hem onder hun bewaring hebben of die bekleed zijn met een vorderingsrecht, een beroep gedaan zouden hebben.

§ 10. Na verloop van de termijn, vermeld in § 9, 2°, of vóór het verstrijken van deze termijn, wanneer de overtreder te kennen geeft de feiten niet te betwisten of in voorkomend geval na de mondelinge verdediging van de zaak door de overtreder of zijn raadsman, kan de ambtenaar de door de politieverordening voorziene administratieve geldboete opleggen. Deze beslissing wordt bij aangetekend schrijven ter kennis gebracht van de overtreder.

De ambtenaar kan geen administratieve geldboeten opleggen na het verstrijken van een termijn van zes

§ 10. Na verloop van de termijn, vermeld in § 9, 2°, of vóór het verstrijken van deze termijn, wanneer de overtreder te kennen geeft de feiten niet te betwisten of in voorkomend geval na de mondelinge verdediging van de zaak door de overtreder of zijn raadsman, kan de ambtenaar de door de politieverordening voorziene administratieve geldboete opleggen. Deze beslissing wordt bij aangetekend schrijven ter kennis gebracht van de overtreder.

De ambtenaar kan geen administratieve geldboeten opleggen na het verstrijken van een termijn van zes

à cette occasion le droit de demander au fonctionnaire la présentation orale de sa défense;

3° que le contrevenant a le droit de se faire assister ou représenter par un conseil;

4° que le contrevenant a le droit de consulter son dossier;

5° une copie en annexe du procès-verbal visé au § 6.

Le fonctionnaire détermine, le cas échéant, le jour où le contrevenant est invité à exposer oralement sa défense. Si le fonctionnaire estime qu'une amende n'excédant pas les 2 500 francs doit être imposée, le contrevenant n'a pas le droit de demander la présentation orale de sa défense.

à cette occasion le droit de demander au fonctionnaire la présentation orale de sa défense;

3° que le contrevenant a le droit de se faire assister ou représenter par un conseil;

4° que le contrevenant a le droit de consulter son dossier;

5° une copie en annexe du procès-verbal visé au § 6.

Le fonctionnaire détermine, le cas échéant, le jour où le contrevenant est invité à exposer oralement sa défense. Si le fonctionnaire estime qu'une amende n'excédant pas les 2 500 francs doit être imposée, le contrevenant n'a pas le droit de demander la présentation orale de sa défense.

§ 9bis. Lorsqu'une personne de moins de dix-huit ans est partie à la cause et qu'elle n'a pas d'avocat, il lui en est désigné un d'office.

Lorsque le fonctionnaire est saisi en application de cet article, il en avise immédiatement le bâtonnier de l'ordre des avocats.

Cet avis est envoyé en même temps que l'avertissement préalable visé au § 4 du présent article.

Le bâtonnier ou le bureau de consultation et de défense procède à la désignation au plus tard dans les deux jours ouvrables à compter de cet avis.

Copie de l'avis informant le bâtonnier de la saisine est jointe au dossier de la procédure. Le bâtonnier ou le bureau de consultation et de défense veille, lorsqu'il y a contradiction d'intérêts, à ce que l'intéressé soit assisté par un avocat autre que celui auquel auraient fait appel ses père et mère, tuteurs, ou personnes qui en ont la garde ou qui sont investies d'un droit d'action.

§ 10. A l'échéance du délai, stipulé au § 9, 2°, ou avant l'échéance de ce délai, lorsque le contrevenant signifie ne pas contester les faits ou, le cas échéant, après la défense orale de l'affaire par le contrevenant ou son conseil, le fonctionnaire peut imposer les amendes administratives prévues par l'ordonnance de police. Cette décision est notifiée au contrevenant par lettre recommandée.

Le fonctionnaire ne peut imposer une amende administrative à l'échéance d'un délai de six mois, à compter

§ 10. A l'échéance du délai, stipulé au § 9, 2°, ou avant l'échéance de ce délai, lorsque le contrevenant signifie ne pas contester les faits ou, le cas échéant, après la défense orale de l'affaire par le contrevenant ou son conseil, le fonctionnaire peut imposer les amendes administratives prévues par l'ordonnance de police. Cette décision est notifiée au contrevenant par lettre recommandée.

Le fonctionnaire ne peut imposer une amende administrative à l'échéance d'un délai de six mois, à compter

maanden, te rekenen van de dag waarop het feit werd gepleegd, de mogelijke beroepsprocedures niet inbegrepen.

§ 11. De beslissing tot het opleggen van een administratieve geldboete heeft uitvoerbare kracht na het verstrijken van een termijn van één, maand vanaf haar kennisgeving, behoudens wanneer hoger beroep wordt aangetekend overeenkomstig § 12.

§ 12. De gemeente, in geval van beslissing tot het niet-opleggen van een administratieve geldboete, of de overtredener, kan binnen een termijn van één maand vanaf de kennisgeving bij de politierechtbank bij verzoekschrift hoger beroep intekenen.

De politierechter beoordeelt de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde geldboete. Hij kan de beslissing van de ambtenaar hetzij bevestigen, hetzij hervormen. Geen hoger beroep staat open tegen de beslissing van de politierechtbank. Onverminderd de voorgaande leden, zijn de bepalingen van het gerechtelijk wetboek toepasselijk op het beroep bij de politierechtbank.

§ 13. De Koning regelt bij een in ministerraad overlegd besluit de procedure tot aanwijzing door de gemeente van de ambtenaar gelast met het opleggen van de administratieve geldboete, alsmede de wijze van inning van de administratieve geldboete. De administratieve geldboeten worden geïnd ten bate van de gemeente.

maanden, te rekenen van de dag waarop het feit werd gepleegd, de mogelijke beroepsprocedures niet inbegrepen.

§ 11. De beslissing tot het opleggen van een administratieve geldboete heeft uitvoerbare kracht na het verstrijken van een termijn van één, maand vanaf haar kennisgeving, behoudens wanneer hoger beroep wordt aangetekend overeenkomstig § 12.

§ 12. De overtredener, kan binnen een termijn van een maand vanaf de kennisgeving van de beslissing via verzoekschrift een beroep instellen bij de politierechtbank.

Indien de beslissing evenwel betrekking heeft op minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten wordt hoger beroep ingesteld bij kosteloos verzoekschrift bij de jeugdrechtkbank.

De politierechter of de jeugdrechter doet, in het kader van een openbaar debat met uiteenzetting door beide partijen, uitspraak over het beroep dat werd ingediend tegen de administratieve sancties bedoeld in § 2.

Wat de administratieve geldboetes betreft, oordeelt de politierechter of de jeugdrechter over de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde geldboete. Hij kan de beslissing van de ambtenaar hetzij bevestigen, hetzij hervormen.

Wanneer een beroep tegen een administratieve sanctie aanhangig wordt gemaakt bij de Jeugdrechtkbank, kan deze de sanctie vervangen door een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding zoals die werd bepaald in artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

Geen hoger beroep staat open tegen de beslissing van de politierechtbank of van de jeugdrechtkbank.

Onverminderd de voorgaande leden, zijn de bepalingen van het gerechtelijk wetboek toepasselijk op het beroep bij de politierechtbank en de jeugdrechtkbank.

§ 13. De Koning regelt bij een in ministerraad overlegd besluit de procedure tot aanwijzing door de gemeente van de ambtenaar gelast met het opleggen van de administratieve geldboete, alsmede de wijze van inning van de administratieve geldboete. De administratieve geldboeten worden geïnd ten bate van de gemeente».

du jour où le fait est commis, les éventuelles procédures de recours non comprises.

§ 11. La décision d'imposer une amende administrative a force exécutoire à l'échéance du délai d'un mois à compter du jour de sa notification, sauf en cas d'appel en vertu du § 12.

§ 12. La commune, en cas de non-imposition d'une amende administrative , ou le contrevenant peut introduire un recours par requête écrite auprès du Tribunal de police dans le mois de la notification de la décision.

Le tribunal de police juge de la légalité et de la proportionnalité de l'amende imposée. Il peut soit confirmer, soit réformer la décision du fonctionnaire. La décision du Tribunal de police n'est pas susceptible d'appel. Sans préjudice des alinéas précédents, les dispositions du Code judiciaire s'appliquent à l'appel auprès du Tribunal de police.

§ 13. Le Roi règle par arrêté délibéré en Conseil des ministres, la procédure de désignation par la commune du fonctionnaire qui infligera l'amende administrative , ainsi que la manière de percevoir l'amende administrative . Les amendes administratives sont perçues au profit de la commune.

du jour où le fait est commis, les éventuelles procédures de recours non comprises.

§ 11. La décision d'imposer une amende administrative a force exécutoire à l'échéance du délai d'un mois à compter du jour de sa notification, sauf en cas d'appel en vertu du § 12.

§ 12. Le contrevenant peut introduire un recours par requête écrite et gratuite auprès du tribunal de police dans le mois de la notification de la décision.

Cependant, si la décision se rapporte aux mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis au moment des faits, le recours est introduit auprès du tribunal de la jeunesse.

Le tribunal de police ou le tribunal de la jeunesse statuent, dans le cadre d'un débat contradictoire et public, sur les recours introduits contre les sanctions administratives visées au § 2.

Pour ce qui concerne les amendes administratives, il juge de la légalité et de la proportionnalité de l'amende imposée. Il peut soit confirmer, soit réformer la décision du fonctionnaire ou du Collège des Bourgmestre et échevins.

Le Tribunal de la jeunesse peut, lorsqu'il est saisi d'un recours contre une sanction administrative, substituer à celle-ci une mesure de garde, de préservation ou de protection telle qu'elle est prévue par l'article 37 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

La décision du tribunal de police ou du tribunal de jeunesse n'est pas susceptible d'appel.

Sans préjudice des alinéas précédents, les dispositions du code judiciaire s'appliquent au recours auprès du tribunal de police et du tribunal de la jeunesse.

§ 13. Le Roi règle par arrêté délibéré en Conseil des ministres, la procédure de désignation par la commune du fonctionnaire qui infligera l'amende administrative , ainsi que la manière de percevoir l'amende administrative . Les amendes administratives sont perçues au profit de la commune.

Art. 119ter

De gemeenteraad kan in een bemiddelingsprocedure voorzien in het kader van de door artikel 119bis toegekende bevoegdheden.

Deze is verplicht indien zij betrekking heeft op minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt op het tijdstip van de feiten.

De bemiddeling die bedoeld wordt in het eerste lid heeft uitsluitend tot doel de dader van de inbreuk de mogelijkheid te bieden de schade die hij heeft aangebracht, te vergoeden of te herstellen.

Art. 119ter

Le conseil peut prévoir une procédure de médiation dans le cadre des compétences attribuées par l'article 119bis.

Celle-ci est obligatoire au cas où elle se rapporte aux mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis aux moments des faits.

La médiation visée à l'alinéa 1er a pour seul objet de permettre à l'auteur de l'infraction d'indemniser ou de réparer le dommage qu'il a provoqué.